

ZATWIERDZAM

.....
(Dyrektor Szkoły w Porębie Średniej)

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

**ZESPÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH
W POREBIE ŚREDNIEJ
Poręba Średnia 18, 07-308 Poręba**

Podstawa opracowania:

§ 6.1 rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).

Opracował:

Inżynier Bezpieczeństwa Pożarowego

st. kpt. mgr inż. Łukasz Król

Nr uprawnienia: SGSP/5122

ST. SPECJALISTA ds. BHP i PPOŻ
mgr inż. Łukasz KRÓL
.....

Poręba Średnia, sierpień 2021r.

Wykaz telefonów alarmowych

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA	998
TELEFON ALARMOWY	112
POGOTOWIE RATUNKOWE	999
POLICJA	997
POGOTOWIE WODNO-KANALIZACYJNE	994
POGOTOWIE CIEPŁOWNICZE	993
POGOTOWIE GAZOWE	992
POGOTOWIE ENERGETYCZNE	991

Zleceniodawca/Właściciel:

Gmina Brańszczyk
ul. Jana Pawła II 45
07-221 Brańszczyk

Osoba zarządzająca:

Dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Porębie Średniej
Poręba Średnia 18
07-308 Poręba

Nadzór nad ochroną przeciwpożarową:

Dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Porębie Średniej
Poręba Średnia 18
07-308 Poręba

Dane teleadresowe osób, które należy powiadomić o pożarze lub innym miejscowych zagrożeniu:

1. Dyrektor Szkoły

tel. 665 821 001

SPIS TREŚCI

WYKAZ TELEFONÓW ALARMOWYCH	2
SPIS TREŚCI	3
ZARZĄDZENIE . . . / . . . Z DNIA	5
ARKUSZ UZGODNIENÍ I AKTUALIZACJI	5
WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH.....	7
WSTĘP.....	8
DEFINICJE I OKREŚLENIA W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWOPOŻAROWEJ	9
POSTANOWIENIA OGÓLNE	12
ROZDZIAŁ I	13
WARUNKI OCHRONY PRZECIWOPOŻAROWEJ	13
1. Lokalizacja obiektu.....	13
2. Charakterystyka budowlana i przeznaczenie budynku	14
3. Drogi pożarowe	15
4. Charakterystyka pożarowa	15
4.1. Kwalifikacja budynku	15
4.2. Klasa odporności pożarowej i odporność ogniowa elementów konstrukcji	15
4.3. Strefy pożarowe	16
4.4. Charakterystyka dróg ewakuacyjnych.	17
4.5. Elementy wykończenia wnętrz	17
5. Charakterystyka urządzeń i instalacji technicznych.....	18
5.1. Instalacja elektroenergetyczna	18
5.2. Oświetlenie awaryjne	18
5.3. Instalacja odgromowa	18
5.4. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia.....	19
5.5. Instalacja wentylacyjna	19
5.6. Instalacje teletechniczne	19
5.7. System Sygnalizacji Pożaru	19
5.8. Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa (wewnętrzna)	19
5.9. Instalacja Gazowa	19
5.10. Inne zabezpieczenia przeciwpożarowe	19
6. Potencjalne źródła pożarów	19
7. Drogi rozprzestrzeniania się pożaru.....	21
8. Zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.....	21
9. Zasady doboru, rozmieszczenia, obsługi i użycia gaśnic.....	22
9.1 Oznaczenia stosowane w gaśnicach	22
9.2 Zasady doboru gaśnic.....	23
9.3 Zasady rozmieszczenia gaśnic w obiekcie.....	24
9.4 Sposoby obsługi i zasady bezpiecznego użycia gaśnic zastosowanych w obiekcie.....	24
9.5 Zasady bezpiecznego użycia gaśnicy	27
10. Zasady doboru, stosowania i rozmieszczania znaków bezpieczeństwa	28
10.1 Wymagania, dobór i zastosowanie znaków bezpieczeństwa.....	28
10.2 Podstawowe zasady rozmieszczania znaków bezpieczeństwa – ewakuacyjnych	41
11. Zasady bezpieczeństwa pożarowego w zakresie użytkowania obiektu.....	36
12. Obowiązki w zakresie zapobiegania pożarom	38
12.1 Obowiązki właściciela, zarządcy obiektu	38
12.2 Zadania i obowiązki osoby kierującej obiektem.....	39
12.3 Zadania i obowiązki kierowników oraz innych osób kierujących pracownikami	40
12.7 Zadania i obowiązki osób prowadzących sprawy ochrony przeciwpożarowej	40
12.9 Obowiązki osób sprzątających.....	42
12.10 Obowiązki wszystkich pracowników	42

ROZDZIAŁ II	44
SPOSÓB Poddawania przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiektach urządzeń i instalacji.....	44
1. <i>Przeglądy konserwacyjne urządzeń przeciwpożarowych</i>	44
1.1. Konserwacja gaśnic.....	44
1.2. Oświetlenie ewakuacyjne.....	46
1.3. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu.....	47
2. <i>Przeglądy pozostałych instalacji i urządzeń technicznych</i>	48
2.1. Instalacja elektryczna.....	48
2.2. Instalacja odgromowa.....	48
2.3. Instalacja wentylacyjna.....	49
2.4. Przewody dymowe i spalinowe.....	49
2.5. Instalacja gazowa.....	49
ROZDZIAŁ III	50
SPOSÓB Postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia.....	50
ROZDZIAŁ IV	54
SPOSÓB Wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.....	54
1. <i>Zasady ogólne</i>	54
2. <i>Przygotowanie obiektu i pomieszczeń do prowadzenia prac</i>	54
3. <i>Wytyczne zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych</i>	55
4. <i>Obowiązki osób związanych z pracami niebezpiecznymi</i>	56
5. <i>Kontrola miejsc pracy po ich zakończeniu</i>	56
ROZDZIAŁ V	57
SPOSÓB Praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji.....	57
1. <i>Postanowienia ogólne</i>	57
2. <i>Cel ćwiczenia</i>	57
3. <i>Organizacja ćwiczenia</i>	58
4. <i>Przebieg ćwiczenia</i>	58
5. <i>Omówienie ćwiczenia</i>	59
ROZDZIAŁ VI	60
SPOSÓB Zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi.....	60
Z A Ł A C Z N I K I	67

ZARZĄDZENIE . . . / . . . Z DNIA . . . . .

*w sprawie organizacji i zasad zachowania bezpieczeństwa pożarowego
dla Zespołu Placówek Oświatowych w Porębie Średniej
z siedzibą w Poręba 07-308, Poręba Średnia 18.*

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów /Dz. U. Nr 109, poz. 719/, zarządzam, co następuje:

§ 1

W celu zapewnienia odpowiednich warunków ochrony przeciwpożarowej wprowadza się jako obowiązującą „Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego dla Zespołu Placówek Oświatowych w Porębie Średniej” z siedzibą w Poręba Średnia 18, 07-308 Poręba, stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Postanowienia „Instrukcji...” obowiązują wszystkich pracowników zatrudnionych w obiekcie, jak również inne osoby przebywające na jego terenie.

§ 3

Nadzór nad realizacją postanowień zawartych w niniejszej instrukcji powierzam

.....

§ 4

Funkcję koordynacyjną działań związanych z wdrożeniem i przestrzeganiem instrukcji powierzam ..... lub .....

§ 5

Administrację użytkowników obiektu zobowiązuję do zapoznania z treścią niniejszej „Instrukcji...” całego stanu osobowego w obiekcie.

§ 6

Zarządzenie obowiązuje od dnia podpisania.

.....
podpis

Poręba Średnia, ...

ARKUSZ UZGODNIENI I AKTUALIZACJI

UWAGA !

Zgodnie z § 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów /Dz. U. Nr 109, poz. 719/, **instrukcję bezpieczeństwa pożarowego** należy poddać okresowej aktualizacji ***co najmniej raz na dwa lata!***, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

W przypadku nie dokonania aktualizacji w wyznaczonym terminie **niniejsza instrukcja traci ważność!**

AKTUALIZACJA INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Lp.	Aktualizowane zagadnienia	Data aktualizacji	Podpis uprawnionej osoby wraz z pieczętą
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 620).
2. Ustawa z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo budowlane /tekst jednolity Dz. U. 2020r. poz. 1333 ze zm./.
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów /Dz. U. Nr 109, poz. 719/.
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych /Dz. U. Nr 124, poz. 1030 z 2009 r./.
5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie /Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm./.
6. PN-EN ISO 7010/2012 Symbole graficzne - Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa.
7. PN-92/N-01256/02 Znaki bezpieczeństwa. *Evakuacja.*
8. PN-N-01256-4:1997 Znaki bezpieczeństwa. *Techniczne środki przeciwpożarowe.*
9. PN-N-01256-5:1998 Znaki bezpieczeństwa. *Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych.*
10. PN-B-02852:2001 Ochrona przeciwpożarowa budynków. *Obliczenie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru.*
11. PN-82/B-02857 Ochrona przeciwpożarowa w budownictwie. *Przeciwpożarowe zbiorniki wodne. Wymagania ogólne.*
12. PN-B-02863:1997 Ochrona przeciwpożarowa budynków. *Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Sieć wodociągowa przeciwpożarowa.*
13. PN-B-02864:1997 Ochrona przeciwpożarowa budynków. *Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Zasady obliczania zapotrzebowania na wodę do celów przeciwpożarowych do zewnętrznego gaszenia pożarów.*
14. PN-B-02865:1997 Ochrona przeciwpożarowa budynków. *Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa.*
15. PN-EN 671-3 Stałe urządzenia gaśnicze. *Hydranty wewnętrzne. Konserwacja hydrantów wewnętrznych z węzłem półsztywnym i hydrantów wewnętrznych z węzłem płasko składanym.*

WSTĘP

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 620) stanowi, że ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

1. Zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.
2. Zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.
3. Prowadzenie działań ratowniczych.

Zgodnie z cytowaną ustawą:

Art.3 ust. 1. Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystająca ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.

Art.3 ust. 2. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także podmioty, o których mowa w ust.1 ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych, w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach.

Art.4. ust. 1. Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany:

1. przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
2. wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
3. zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
4. zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
5. przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
6. zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
7. ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

*Art.4. ust. 1a. **Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej**, o których mowa w ust. 1, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, **przejmuje** - w całości lub w części - **ich zarządca lub użytkownik**, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku, gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.*

Szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków, innych obiektów budowlanych i terenów oraz wyposażenie ich w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze oraz obowiązek posiadania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego wynikają z postanowień rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).

Stosowanie tych wymagań w praktyce, tak w sferze organizacyjnej jak również technicznych środków zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz o charakterze porządkowym, wymaga określenia zadań i odpowiedzialności poszczególnych pracowników, stosownie do podziału kompetencji. Egzekwowanie realizacji tych obowiązków dokonuje osobiście lub poprzez upoważnione osoby właściciel lub osoba zarządzająca: Dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Porębie Średniej.

Odpowiednia organizacja ochrony przeciwpożarowej oraz sprawnie działające systemy techniczne – stanowią gwarancję bezpieczeństwa osób przebywających w budynku oraz ułatwiają prowadzenie ewentualnej akcji ratowniczej.

Instrukcja nie obejmuje zagadnień dotyczących prawidłowości rozwiązań technicznych pod względem zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu oraz warunków technicznych jakim powinien odpowiadać obiekt z zakresu ochrony przeciwpożarowej, ponieważ nie wchodzi to w zakres niniejszej instrukcji. Niniejsza Instrukcja nie stanowi również analizy warunków bezpieczeństwa pożarowego w odniesieniu do przepisów techniczno-budowlanych.

Definicje i określenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej

Z uwagi na używanie w tym opracowaniu definicji, pojęć i określeń, których znaczenie określone jest w wielu różnych przepisach, Polskich Normach bądź wytycznych, w tym dziale zostały one przedstawione na potrzeby korzystających z „Instrukcji...”. Użyte w treści opracowania określenia odpowiadają przedstawionym poniżej definicjom:

- **pożar** – niekontrolowany proces spalania w miejscu do tego nie przeznaczonym,
- **obiekt budowlany** – budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi; budowla stanowiąca całość techniczno – użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi,
- **budynek** – taki obiekt budowlany, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiadający fundamenty i dach. Jako odrębne budynki mogą być traktowane części budynku wydzielone ścianami oddzielenia przeciwpożarowego w pionie – od fundamentów po dach,
- **budowla** – każdy obiekt budowlany nie będący budynkiem lub obiekt małej architektury,

- **certyfi­kat zgodności (lub dawniej świadectwo dopuszczenia wyrobu do stosowania w ochronie przeciwpożarowej)** – dokument dopuszczający do użytkowania w ochronie przeciwpożarowej sprzęt, urządzenia pożarnicze i ratownicze, środki gaśnicze, instalacje samoczynnego gaszenia pożaru oraz inne wyroby służące do ochrony przeciwpożarowej,
- **budynek użyteczności publicznej** – budynek przeznaczony do wykonywania funkcji: administracji państwowej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi pasażerów w transporcie lotniczym i kolejowym, autobusowym itd.,
- **pomieszczenia użytkowe** – pomieszczenia spełniające funkcje zgodnie z przeznaczeniem i nie będące pomieszczeniem gospodarczym lub technicznym,
- **pomieszczenie techniczne w budynku** – pomieszczenie, w którym znajdują się urządzenia służące do obsługi budynku,
- **podział budynków ze względu na wysokość:**
  - niskie (N) – do 12 m włącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości do 4 kondygnacji nadziemnych włącznie,
  - średniowysokie (SW) – ponad 12 m do 25 m włącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości ponad 4 do 9 kondygnacji nadziemnych włącznie,
  - wysokie (W) – ponad 25 m do 55 m włącznie nad poziomem terenu lub mieszkalne o wysokości ponad 9 do 18 kondygnacji nadziemnych włącznie,
  - wysokościowe (WW) – powyżej 55 m nad poziomem terenu,
- **gęstość obciążenia ogniowego** – energia cieplna [w megadżulach], która może powstać przy spaleniu materiałów palnych znajdujących się w pomieszczeniu, strefie pożarowej lub składowisku materiałów stałych, przypadająca na jednostkę powierzchni tego pomieszczenia, strefy [w metrach kwadratowych].
- **odporność ogniowa** – zdolność konstrukcji lub elementu budynku poddanego działaniu ognia w znormalizowanych warunkach fizycznych do spełnienia w określonym czasie wymagań dotyczących nośności ogniowej i/lub izolacyjności cieplnej i/lub szczelności ogniowej oraz innych wymaganych właściwości podawana w jednostkach czasu [min],
- **klasa odporności ogniowej** – symbol charakteryzujący odporność ogniową,
- **klasa odporności pożarowej budynku** – symbol któremu przyporządkowano wymagania dotyczące właściwości materiałów i elementów budynku. Istnieje 5 klas odporności pożarowej budynków oznaczonych literami w kolejności od najwyższej A, B, C, D i F. Klasa odporności pożarowej określa wymagania dla poszczególnych elementów budynku,

- **stopień rozprzestrzeniania ognia** – w zależności od zachowania się badanych próbek elementów budynku klasyfikuje się je jako:
  - *elementy nie rozprzestrzeniające ognia* – elementy, które w obszarze ognia mogą lokalnie ulegać spalaniu, natomiast poza obszarem spalania lub po usunięciu źródła ognia nie ulegają spalaniu,
  - *elementy słabo rozprzestrzeniające ogień* – elementy, które według przyjętych kryteriów ulegają intensywnemu spalaniu poza obszarem działania źródła ognia.

- **strefa pożarowa** – przestrzeń (część budynku) wydzielona w taki sposób, że w określonym czasie pożar nie przenosi się na zewnątrz niej lub do wewnątrz,

- **strefa zagrożenia wybuchem** – przestrzeń, w której może występować mieszanina wybuchowa substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości,

- **oddzielenie przeciwpożarowe** – element konstrukcji budynku (np. ściana, strop) wydzielający strefę pożarową,

- **droga ewakuacyjna** – pozioma lub pionowa droga komunikacji ogólnej służąca celom ewakuacji (np. korytarz, klatka schodowa, pochylnia)

- **przejście ewakuacyjne** – długość przejścia w pomieszczeniu, mierzona od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek, do wyjścia na drogę ewakuacyjną lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz budynku,

- **dojście ewakuacyjne** – długość drogi ewakuacyjnej jaką musi pokonać człowiek od wyjścia z pomieszczenia na tę drogę do wyjścia do innej strefy pożarowej lub na zewnątrz budynku.

- **„Budynek” lub „Szkoła”** – budynek z halą sportową wraz z pomieszczeniami edukacyjnymi, sanitariatami oraz gospodarczymi Zespołu Placówek Oświatowych w Porębie Średniej, 07-308 Poręba, Poręba Średnia 18.

Postanowienia ogólne

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla Zespołu Placówek Oświatowych w Porębie Średniej, 07-308 Poręba, Poręba Średnia 18, zwana dalej "Instrukcją", została opracowana na podstawie Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.

1. Celem opracowania jest ustalenie wymagań przeciwpożarowych w zakresie organizacyjnym, technicznym, porządkowym itp., jakie należy uwzględnić, aby osobom przebywającym w obiekcie zapewnić bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji.
2. Do zapoznania się z *Instrukcją* i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowanego stanowiska, jeżeli praca związana jest w jakikolwiek sposób z przebywaniem na terenie obiektu.
3. Przyjęcie do wiadomości postanowień *Instrukcji* (dostarczonej w formie elektronicznej lub formie wydruku) pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem lub za pośrednictwem wiadomości e-mail.
4. Postanowienia zawarte w niniejszej *Instrukcji* nie naruszają przepisów szczegółowych dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych aktów normatywnych.

W szczególności „Instrukcja” określa:

- *warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z przeznaczenia i sposobu użytkowania obiektu,*
- *sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,*
- *zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru oraz sposoby usuwania zagrożeń pożarowych,*
- *sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego miejscowego zagrożenia,*
- *sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,*
- *wyposażenie obiektu w urządzenia przeciwpożarowe, podręczny sprzęt gaśniczy oraz oznakowanie ewakuacyjne,*
- *sposoby praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji ludzi,*
- *sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi.*

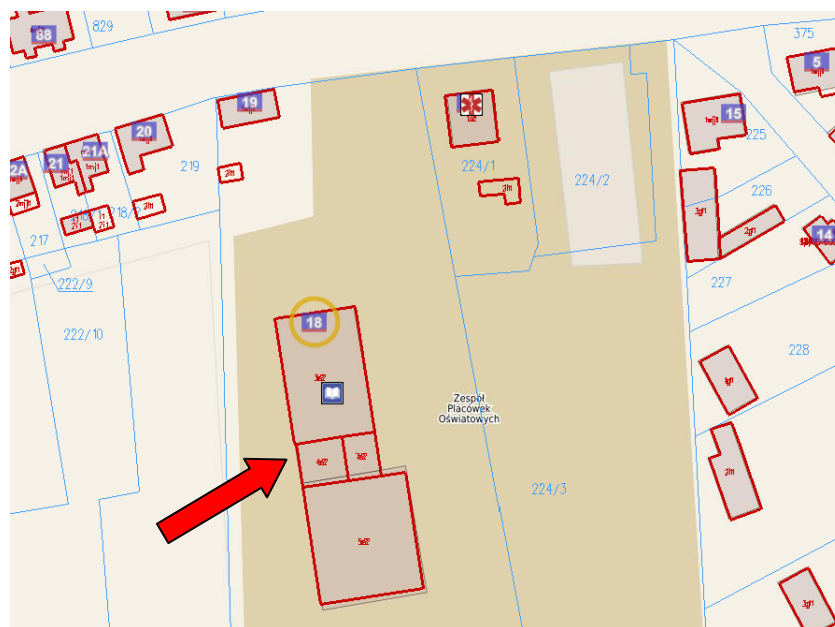

ROZDZIAŁ I

Warunki ochrony przeciwpożarowej

1. Lokalizacja obiektu

Budynek Zespołu Placówek Oświatowych w Porębie Średniej zwany dalej jako „Budynek” jest obiektem znajdującym się na obszarze wiejskim, Gminy Brańszczyk, Powiat wyszkowski, woj. mazowieckie, na terenie działki należącej do Gminy Brańszczyk o nr ew. 223, w obrębie ewidencyjnym 0014, zlokalizowanej w Porębie Średniej 18, z wjazdem od drogi wojewódzkiej 694. Identyfikator działki będącej opracowaniem 143501_2.0014.223.

Działka oznaczona symbolem MPZP 001 zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brańszczyk zatwierdzonym przez Radę Gminy w Brańszczuku: Uchwałą XXI/118/04 z dnia 10 września 2004r. (wraz ze zmianą: Uchwałą XXIII/137/04 z dn. 3.12.20014r.).

Budynek sąsiaduje od południa z terenami rolnymi a od wschodu i zachodu z budynkami w zabudowie jednorodzinnej. Od północy jest możliwy wjazd i wyjazd tylko z drogi wojewódzkiej 694 prowadzącej od trasy S8 w kierunku miejscowości Brok.

Eksploatacja obiektu jak również zabudowa nie wpływa na sąsiednie działki i ich potencjalną zabudowę, nie stwarza również żadnych zagrożeń dla funkcjonowania terenów przyległych oraz innych obiektów zlokalizowanych na terenie sąsiednich działek.

Łączna powierzchnia terenu, na której prowadzona jest działalność edukacyjna i sportowa, wynosi ok. 7600 m².

Powierzchnia zabudowy budynku szkoły 1135m² oraz sali gimnastycznej 650m². Działka, na której znajduje się obiekt jest częściowo utwardzona od strony wjazdu i całkowicie ogrodzona.

2. Charakterystyka budowlana i przeznaczenie budynków

Budynek jest obiektem wolnostojącym, dwukondygnacyjnym, nie podpiwniczonym. Budynek składa się z dwóch części: starej części szkoły (obiekt dwukondygnacyjny) oraz dobudowanego segmentu Sali gimnastycznej (obiekt jednokondygnacyjny) wraz z pomieszczeniami lekcyjnymi.

Prowadzona działalność ma charakter edukacyjny i sportowy. Zajęcia odbywają się w godzinach 08:00-16:00. W *Budynku* szkoły mieszczą się sale lekcyjne, zaplecze dydaktyczne, pracownia komputerowa, pokój nauczycielski, sekretariat i gabinet dyrektora, szatnie, pomieszczenia sanitarne, kuchnia ze stołówką oraz kotłownia gazowa. Obok budynku znajdują się boiska sportowe oraz miejsca parkingowe.

Charakterystyka Budynku

Budynek szkoły

Budynek jest wybudowany w technologii tradycyjnej murowanej. Ściany konstrukcyjne gr. 38 cm wykonane z cegły pełnej palonej oraz pustaków. Ławy fundamentowe żelbetowe. Stropy żelbetowe wylewane. Ściany działowe wykonane z pustaków oraz cegły pełnej palonej. Klatki schodowe żelbetowe, wylewane, obudowane ścianami. Konstrukcja dachu drewniana, pokrycie z blachy falistej.

Sala gimnastyczna budowana w technologii tradycyjnej murowanej jest konstrukcją jednokondygnacyjną. Na całości Sali gimnastycznej i zaleca przyjęto układ, gdzie elementami nośnymi są ściany murowane z bloczków sylikatowych posadzone na ławach żelbetowych wylewanych na mokro. Ściany działowe wykonane z pustaków oraz cegły pełnej palonej. Konstrukcja dachu – jednospadowa o konstrukcji stalowej w formie dźwigara, kryty płytą warstwową oraz z blachy falistej.

Obie kondygnacje *Budynku* połączone są drogami komunikacji ogólnej (korytarzami), które wraz z klatkami schodowymi oraz z wejściami: dwoma głównym i dwoma bocznymi zapewniają ewakuację z zagrożonego miejsca na zewnątrz obiektu szkoły. Przeciwożarowe wyłączniki prądu znajdują się na zewnętrznej ścianie budynku przy obydwu wejściach głównych.

Ogółem na obu kondygnacjach w budynku szkoły może przebywać około 140 osób, w tym 23 nauczycieli oraz 6 pracowników administracyjnych i gospodarczych.

Zestawienie powierzchni:

- powierzchnia zabudowy budynku wraz z salą gimnastyczną: 1785 m²,
- powierzchnia użytkowa budynku wraz z salą gimnastyczną: 2585 m²,
- kubatura: ok. 14900 m³.

Wyposażenie w instalacje:

1. elektroenergetyczna: oświetleniowa i odbiorcza o napięciu 230/380V,
2. wodociągową z hydrantami HP 25 na każdej kondygnacji oraz w kuchni,
3. wodno-kanalizacyjna z sieci miejskiej,
4. gazowa,
5. wentylacyjną mechaniczną i grawitacyjną,
6. centralnego ogrzewania z własnym kotłem na gaz,
7. teleinformatyczna,
8. odgromowa,
9. przeciwpożarowy wyłącznik prądu.

3. Drogi pożarowe

Do terenu *Budynku* doprowadzona jest droga pożarowa asfaltowa będąca drogą wojewódzką nr 694. Droga ta posiada szerokość około 6 m. Dojazd pod *Budynek* od strony głównego wejścia zapewniony jest utwardzoną drogą wewnętrzną wyłożoną kostką brukową o szerokości ok. 5 m.

Odległość oraz szerokość drogi od/do budynku spełnia wymagania obowiązujących przepisów.

Na terenie działki przy *Budynku* jest możliwość zawracania dla pojazdów służb ratowniczych.

W okolicach *Budynku* zlokalizowane są następujące jednostki ratowniczo - gaśnicze PSP i OSP:

▪ OSP Poręba	- 1 minuta - odległość około	0,3 km
▪ OSP Udrzyn	- 7 minuta - odległość około	4,6 km
▪ OSP KSRG Brańszczyk	- 12 minut - odległość około	11,1 km
▪ JRG KP PSP w Wyszkwie	- 15 minut - odległość około	21,2 km

Powyższe czasy ustalone zostały w oparciu o dane określone z ogólnodostępnych programów, umożliwiających wyznaczenie trasy swobodnego przejazdu drogami komunikacji publicznej. Przywołany czas przejazdu należy traktować, jako orientacyjny ze względu na porę roku, ruch uliczny czy mobilność/gotowość danej jednostki PSP lub OSP.

4. Charakterystyka pożarowa

4.1. Kwalifikacja budynku

Budynek zaliczony jest do kategorii zagrożenia ludzi ZL III.

Ze względu na wysokość około 11 m czyli poniżej 12 m *Budynek* zaliczony do budynków niskich (N).

W obiektach nie przewiduje się używania, składowania i magazynowania materiałów pożarowo niebezpiecznych w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt.1 rozporządzenia MSWiA z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowe budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109 poz. 719 z 2010r.).

Dla pomieszczeń gospodarczych i technicznych jakie występują na terenie szkoły przyjmuje się gęstość obciążenia ogniowego poniżej 500 MJ/m².

Nie przewiduje się zastosowania materiałów palnych w pomieszczeniach budynku, których parametry fizykochemiczne wykazują właściwości wybuchowe - pomieszczenia i przestrzenie zewnętrzne nie są kwalifikowane pod względem wybuchowym.

4.2. Klasa odporności pożarowej i odporność ogniowa elementów konstrukcji

1. Klasa odporności pożarowej *Budynku*

Wymagane klasy odporności pożarowej dla budynku zakwalifikowanego jako strefa ZL III określa poniższa tabela:

Budynek	ZL I	ZL II	ZL III	ZL IV	ZL V
niski (N)	„B”	„B”	„C”	„D”	„C”
średniowysoki (SW)	„B”	„B”	„B”	„C”	„B”
wysoki (W)	„B”	„B”	„B”	„B”	„B”
wysokościowy (WW)	„A”	„A”	„A”	„B”	„A”

W związku z powyższym dla *Budynku* przyjmuje się zgodnie z warunkami technicznymi dla budynku zaliczonego do kategorii zagrożenia ludzi ZL III, klasę odporności pożarowej budynku „C”.

2. Odporność ogniowa elementów budowlanych i stopień rozprzestrzeniania ognia.

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	Główna Konstrukcja nośna	Konstrukcja dachu	Strop	Ściana zewnętrzna	Ściana wewnętrzna	Przykrycie dachu
A	R 240	R 30	REI 120	EI 120	EI 60	RE 30
B	R 120	R 30	REI 60	EI 60	EI 30	RE 30
C	R 60	R 15	REI 60	EI 30	EI 15	RE 15
D	R 30	(-)	REI 30	EI 30	(-)	(-)
E	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)

Dla konstrukcji schodów przyjmuje się odporność na poziomie – R30.

Stopień rozprzestrzeniania ognia – zaprojektowane elementy konstrukcyjne jako nierozprzestrzeniające ognia (NRO).

Obudowa poziomych dróg ewakuacyjnych pomieszczeń użytkowych spełnia wymagania odporności ogniowej, co najmniej EI 30.

4.3. Strefy pożarowe

Budynek stanowi jedną strefę pożarową tj.:

- Strefa I – ZL III (powierzchnia strefy - 2585 m²),

Dopuszczalna powierzchnia strefy nie jest przekroczona. W budynku nie występują oddzielenia pożarowe.

Dopuszczalne powierzchnie stref pożarowych ZL:

Kategoria zagrożenia ludzi	Dopuszczalna powierzchnia strefy pożarowej w m ²			
	w budynku o jednej kondygnacji nadziemnej (bez ograniczenia wysokości)	w budynku wielokondygnacyjnym		
		Niskim (N)	Średniowysokim (SW)	Wysokim i wysokościowym (W) i (WW)
ZL I, ZL III, ZL IV, ZL V	10 000	8 000	5 000	2 500
ZL II	8 000	5 000	3 500	2 000

4.4. Charakterystyka dróg ewakuacyjnych.

Zakłada się samoewakuację wszystkich osób znajdujących się w *Budynku*. Z pomieszczeń, w których będą przebywać ludzie, zaprojektowane są bezpieczne wyjścia prowadzące bezpośrednio na zewnątrz, na poziome drogi komunikacji ogólnej zwane drogami ewakuacyjnymi.

Ewakuacja z pomieszczeń użytkowanych na I piętrze:

- Korytarzem do jednej z dwóch klatek schodowych do poziomu parteru i wyjściami prowadzącymi bezpośrednio na zewnątrz budynku.

Ewakuacja z pomieszczeń użytkowanych na parterze:

- Korytarzem do wyjść prowadzących bezpośrednio na zewnątrz budynku.

Pionową drogę ewakuacji stanowią dwie klatki schodowe obsługujące dwie kondygnacje.

Poziome drogi ewakuacyjne spełniają warunki odpowiedniej szerokości (min. 140cm) i wysokości (2,20m).

Punkt zbiórki dla pracowników oraz uczniów przebywających w budynku został wyznaczony na boisku sportowym od strony wschodniej budynku szkoły. Punkt ten powinien zostać odpowiednio oznakowany, aby wszyscy ewakuowani wiedzieli gdzie mają się udać w czasie ewakuacji. Punkt zbiórki ewakuacji został umieszczony w części graficznej w załączniku nr 1.

Awaryjne oświetlenie ewakuacyjne – PN-EN-1838:2005.

Brak zainstalowania instalacji oświetlenia awaryjnego/ewakuacyjnego na drogach ewakuacyjnych oraz przy sprzęcie przeciwpożarowym. Dążyć do zamontowania w/w instalacji podnosząc bezpieczeństwo użytkowników w przypadku zaniku prądu w budynku szkoły.

Oznakowanie dróg i pomieszczeń.

Oznakowanie dróg ewakuacyjnych powinno być zgodne z Polskimi Normami tj.:

- PN-92/N-01256/01 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
- PN-92/N-01256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.

4.5. Elementy wykończenia wnętrz

Wszystkie elementy wykonane są z materiałów NRO.

Zabrania się stosowania materiałów i wyrobów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące.

Stałe elementy wyposażenia podstawowego w budynku wykonano z materiałów trudnozapalnych, nierozprzestrzeniających ognia. Elementy wykończeniowe wykonane zostały z materiałów co najmniej trudnozapalnych.

5. Charakterystyka urządzeń i instalacji technicznych

Budynek wyposażony jest w następujące rodzaje instalacji wpływające na ochronę ppoż.:

- odgromową,
- gazową,
- wentylacyjną (grawitacyjna oraz mechaniczna),
- przeciwpożarowego wyłącznika prądu,
- sieć elektroenergetyczna,
- sieć wodociągowa miejska zasilająca instalację wodną wody użytkowej oraz ppoż.,
- sieć wodno-kanalizacyjna miejska,
- sieć centralnego ogrzewania,
- sieć teleinformatyczną.

5.1. Instalacja elektroenergetyczna

Obiekt wyposażono w przeciwpożarowe wyłączniki prądu zlokalizowane przy głównych wejściach/wyjściach do budynku (lokalizacja PWP w części graficznej w załącznikach). PWP są oznakowane zgodnie z Polską Normą. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu odcina dopływ prądu do wszystkich obwodów.

5.2. Oświetlenie ewakuacyjne/awaryjne

Oświetlenie to umożliwia ludziom łatwe i bezpieczne opuszczenie budynku w czasie zaniku oświetlenia podstawowego. Oświetlenie awaryjne i podświetlane znaki ewakuacyjne zasadniczo zwiększają komfort bezpiecznej ewakuacji. Ograniczony zostaje czynnik najgroźniejszy, zawsze brany pod uwagę w czasie ewakuacji, mianowicie ryzyko powstania paniki wśród ludzi. Ciemność i świadomość jednoczesnego zagrożenia w czasie pożaru działa na psychikę ludzką bardzo zastraszająco.

Oświetlenie ewakuacyjne/awaryjne spełnia również ważną funkcję dla straży pożarnej, umożliwia bowiem łatwiejszą lokalizację miejsca pożaru, dotarcie do osób poszkodowanych, przeprowadzenie ich ewakuacji oraz efektywniejsze podanie środków gaśniczych na źródło ognia.

W obiekcie nie zainstalowano oświetlenie awaryjne realizujące funkcję oświetlenia ewakuacyjnego. Zasilanie oświetlenia awaryjnego rezerwowane są z własnych wbudowanych baterii akumulatorowych, które w warunkach pożaru powinny zapewnić ciągłość dostawy energii elektrycznej nie mniejszy niż 60 min.

Średnie natężenie oświetlenia na drogach ewakuacyjnych wynosić powinno co najmniej 5 lx przy sprężeniu przeciwpożarowym, 1 lx wzdłuż środkowej linii drogi ewakuacyjnej i 0,5 lx na centralnym pasie drogi obejmującym nie mniej niż połowę szerokości drogi.

Oprawy oświetlenia awaryjnego instalowane na drogach ewakuacyjnych wykonane są z materiałów niepalnych lub, co najmniej trudno zapalnych.

5.3. Instalacja odgromowa

Budynek wyposażony jest w instalację odgromową - typ niski, podłączoną przewodami odprowadzającymi poprzez złącza probiercze do poziomu otokowego zgodnie z wymaganiami określonymi w polskich normach (ochrona podstawowa).

5.4. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie dróg pożarowych i zaopatrzenia w wodę do celów pożarowych [3] do zewnętrznego gaszenia pożaru należy zapewnić niezbędną wydajność sieci wodociągowej 20 dm³/s z co najmniej dwóch hydrantów o średnicy 80 mm po 10 dm³/s każdy. Jeden Hydrant DN-80 zlokalizowany są przy głównej drodze wojewódzkiej 694 zgodnie z mapką poglądową - załącznik nr 1. Odległość pierwszego hydrantu od obiektu zgodnie z przepisami – max 75 m (około 40 m) i do 150 m znajduje się drugi hydrant.

5.5. Instalacja wentylacyjna

Budynek wyposażony w wentylacje grawitacyjną oraz mechaniczną. Przewody wentylacyjne w miejscach przejścia przez elementy oddzielenia przeciwpożarowego powinny być wyposażone w przeciwpożarowe klapy odcinające o klasie odporności ogniowej równej klasie oddzielenia ppoż. z uwagi na: szczelności, izolacyjność i dymoszczelność ogniową (EIS). Brak w/w wymogu z uwagi na jedną strefę pożarową.

5.6. Instalacje teletechniczne

W budynku istnieją instalacje informatyczne i teletechniczne. Instalacje te nie mają znaczącego wpływu na warunki bezpieczeństwa pożarowego. Przepusty instalacyjne powinny mieć klasę odporności ogniowej równej klasie oddzielenia ppoż. z uwagi na: szczelności, izolacyjność ogniową (EI). Brak w/w wymogu z uwagi na jedną strefę pożarową.

5.7. System Sygnalizacji Pożaru

W *Budynku* nie jest wymagana instalacja sygnalizacyjno-akustyczna ani system sygnalizacji pożaru.

5.8. Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa (wewnętrzna)

W budynku zainstalowana jest wewnętrzna sieć wodociągowa przeciwpożarowa z hydrantami wewnętrznymi DN-25 po jednym na każdej kondygnacji oraz jeden w kuchni.

5.9. Instalacja Gazowa

W budynku występuje instalacja gazowa gazu ziemnego doprowadzająca gaz do kotłowni pieca gazowego.

6. Potencjalne źródła pożarów

Do podstawowych przyczyn pożarów mogących zaistnieć w *obiekcie* należą:

- awarie, wady i nieprawidłowa eksploatacja urządzeń elektrycznych,
- zaproszenie ognia przez personel lub klientów,
- podpalenie,
- brak nadzoru oraz konserwacji urządzeń i instalacji: elektrycznych, gazowych, wentylacyjnych, klimatyzacyjnych, uziemiających, odgromowych i zabezpieczających,
- wykonywanie prac niebezpiecznych pożarowo.

Bezpośrednimi źródłami zapalenia palnych ciał stałych i zapłonu cieczy łatwo zapalnych mogą być zarówno sam ogień, jak i gorące produkty spalania, przy czym otwarty ogień, np. w postaci płomienia zapalniczki, bądź żaru papierosa należy do źródeł zapalenia najbardziej aktywnych.

Równie aktywnym źródłem zapalenia są iskry spawalnicze, które powstają podczas prac spawalniczych np. w trakcie remontów.

Niebezpieczeństwa związane z niewłaściwym działaniem urządzeń elektroenergetycznych i samą instalacją elektryczną (lub elektroenergetyczną) to przede wszystkim pogorszenie chłodzenia urządzeń, przeciążenie, łuk elektryczny, iskrzenie, duża oporność stykowa, prądy upływu oraz przepięcia.

W urządzeniach elektrycznych mogą występować źródła zapłonu w postaci iskier elektrycznych, powstających np. podczas rozłączania i zamykania obwodów elektrycznych.

Przyczynami pożarów są wady oraz stany awaryjne pracy instalacji i urządzeń elektrycznych wynikłe z:

- niewłaściwego ich wykonania lub montażu,
- przeciążenia instalacji elektrycznych, do której podłączono nadmierną liczbę odbiorników o dużej mocy,
- obluźowania gniazd wtykowych powodujące ich nadmierne nagrzewanie i w konsekwencji zapalenie się izolacji, bądź materiałów palnych znajdujących się w pobliżu,
- stosowania niewłaściwych urządzeń zabezpieczających,
- stosowania prowizorycznych instalacji i urządzeń, często z niewłaściwym łączeniem przewodów np. poprzez skręcanie,
- braku bieżących i okresowych przeglądów oraz konserwacji.

Należy także uwzględnić możliwość umyślnego (podpalenia) lub nieumyślnego (błąd człowieka) spowodowania pożaru np. w związku z nieprzestrzeganiem podstawowych przepisów przeciwpożarowych i zasad bezpieczeństwa pożarowego określonych niniejszą instrukcją.

Jedną z takich przyczyn może być palenie tytoniu w miejscach do tego nieprzeznaczonych, niewyznaczonych przez zarządcę obiektu lub też palenie tytoniu podczas stosowania materiałów niebezpiecznych pożarowo.

W pomieszczeniach o różnych funkcjach użytkowych: biurowych, socjalnych, magazynowych, technicznych i gospodarczych w *budynku*, czynnikami umożliwiającymi powstanie pożaru mogą być niezachowanie ostrożności przy używaniu ognia otwartego i innych źródeł ciepła, na przykład:

- zaproszenie ognia spowodowane przez użytkowników *budynku*,
- zaproszenie ognia podczas prac niebezpiecznych pożarowo (np. spawania i cięcia metali),
- użytkowanie i pozostawianie bez nadzoru elektrycznych urządzeń grzejnych nieprzystosowanych do ciągłej eksploatacji (kuchenki, grzałki, grzejniki itp. urządzenia bez termostatów lub z uszkodzonymi elementami termostatycznymi),
- eksploataowanie elektrycznych urządzeń grzejnych ustawionych bezpośrednio na palnym podłożu lub w bliskiej odległości od materiałów palnych,
- duże nagromadzenie i bezładne składowanie materiałów palnych w niewydzielonych pożarowo pomieszczeniach oraz na korytarzach

i w pomieszczeniach technicznych, w których występują potencjalne źródła zapalenia,

- przechowywanie substancji łatwo zapalnych w pobliżu źródła ognia, bądź w miejscach do tego nie przystosowanych, w których występują potencjalne źródła zapalenia.

W obiekcie należy liczyć się z możliwością wystąpienia innych miejscowych zagrożeń wywołanych czynnikami zewnętrznymi takimi jak skażenia toksyczne środkami przemysłowymi, katastrofy budowlane, klęski żywiołowe.

7. Drogi rozprzestrzeniania się pożaru

Do rozprzestrzeniania się pożaru w *Budynku* może przyczynić się:

- niewłaściwe działanie personelu po wykryciu pożaru,
- opóźnione zaalarmowanie Państwowej Straży Pożarnej o powstałym pożarze,
- brak umiejętności pracowników w opanowaniu pożaru w zarodku poprzez właściwe zastosowanie sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynkach,
- brak gaśnic w pobliżu miejsca powstania pożaru,
- brak możliwości szybkiego dostępu do podręcznego sprzętu gaśniczego,
- niesprawność sprzętu gaśniczego,
- nagromadzenie dużej ilości materiałów palnych w miejscu powstania pożaru,
- utrudniony dostęp do miejsca powstania pożaru, np. nie pozostawienie kluczy od pomieszczeń, itp.

Niniejsza instrukcja bezpieczeństwa pożarowego ma za zadanie, w obszarze, na który jej postanowienia mają wpływ (sposoby działania ludzi, szkolenia teoretyczne i praktyczne, czynności serwisowe urządzeń przeciwpożarowych, przestrzeganie zasad prawidłowego magazynowania i obchodzenia się z materiałami niebezpiecznymi pożarowo), wyeliminować w całości lub ograniczyć w maksymalnym stopniu powstanie i rozprzestrzenianie się pożaru w obiekcie.

8. Zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi

Osoby przebywające w budynku mogą być narażone na niżej wymienione zagrożenia dla zdrowia i życia:

- 1) możliwości zatrucia gazami toksycznymi wydzielającymi się podczas spalania materiałów wyposażeniowych,
- 2) możliwość oparzeń ciała przez płomień lub wysoką temperaturę,
- 3) występowanie zadymienia, co ogranicza zasięg widzialności,
- 4) obniżenie stężenia tlenu w rejonie pożaru,
- 5) panika lub źle zorganizowana ewakuacja ludzi,
- 6) złe, bądź niepełne oznakowanie ewakuacyjne obiektu,
- 7) brak oświetlenia ewakuacyjnego w budynku,
- 8) zmniejszona szerokości wyjść i przejść ewakuacyjnych niż jest to wymagane w przepisach techniczno-budowlanych,
- 9) zastawianie wyjść i przejść ewakuacyjnych różnymi przedmiotami,
- 10) niewłaściwy kierunek otwierania drzwi ewakuacyjnych,
- 11) brak możliwości szybkiego i łatwego otwarcia wyjść ewakuacyjnych – zamkniętych podczas normalnego użytkowania obiektu.

W obiekcie mogą występować pożary następujących grup:

- A** – pożar ciał stałych pochodzenia organicznego, przy spalaniu, których występuje zjawisko żarzenia (np.: drewno, papier, tkaniny, tworzywa sztuczne itp.),
- B** – pożar cieczy palnych i substancji stałych topiących się pod wpływem ciepła wydzielanego podczas pożaru (np. benzyny, oleju napędowego, olei, parafina oraz cieczy rozpuszczalne w wodzie np.: alkohole, aceton),
- C** – pożar gazu lub aerozoli,
- F** – pożary tłuszczu i olejów przy urządzeniach kuchennych.

Dodatkowo w obiekcie mogą wystąpić pożary urządzeń elektrycznych. Tą grupę pożarów oznaczonych kiedyś jako **grupa E** można gasić następującymi środkami gaśniczymi – proszek gaśniczy i dwutlenek węgla.

Najwięcej pożarów wynika z wad urządzeń elektrycznych, pozostałe są natomiast skutkiem błędów w użytkowaniu tego rodzaju urządzeń.

9. Zasady doboru, rozmieszczenia, obsługi i użycia gaśnic

Zgodnie z § 28. ust. 1 instrukcji, budynek powinien być wyposażony w gaśnice przenośne lub przewoźne, spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN), dotyczących gaśnic.

Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, określonych w Polskiej Normie PN-EN 2:1998 „Podział pożarów”, które mogą wystąpić w obiekcie.

W zależności od rodzaju palącego się materiału i sposobu jego spalania, pożary zostały podzielone na grupy oznaczone literami A, B, C, D i F:

9.1 Oznaczenia stosowane w gaśnicach

Gaśnice oznaczone są m.in. piktogramem z literowym symbolem grup pożarów, do zwalczania, których są one przeznaczone. Przykłady przedstawiono poniżej:

gaśnica z takim piktogramem służy do gaszenia pożarów ciał stałych pochodzenia organicznego, przy których obok innych zjawisk występuje zjawisko żarzenia (np.: drewno, papier, węgiel, tkaniny, słoma).

gaśnica z takim piktogramem służy do gaszenia pożarów cieczy palnych i substancji stałych topiących się w skutek ciepła wydzielonego podczas pożaru (np.: benzyna, alkohol, eter, oleje, lakiery, tłuszcze, parafina).

gaśnica z takim piktogramem służy do gaszenia pożarów gazów, (np.: gaz miejski, metan, propan).

gaśnica z takim piktogramem służy do gaszenia pożarów metali, (np.: magnez, potas, sól).

gaśnica z takim oznaczeniem służy do gaszenia pożarów tłuszczów jadalnych i olejów kuchennych.

9.2 Zasady doboru gaśnic.

Przy doborze rodzaju sprzętu gaśniczego stosuje się następujące zasady:

- do gaszenia pożarów grupy A (w których występuje zjawisko spalania płomieniowego lub bezpłomieniowego, np. drewna, papieru, tkanin) stosuje się gaśnice (także agregaty) pianowe AB lub gaśnice proszkowe z oznaczeniem ABC,
- do gaszenia pożarów grupy B (cieczy palnych i substancji stałych topiących się np. benzyn, alkoholi, olejów, tłuszczów, lakierów) stosuje się zamiennie gaśnice i agregaty pianowe (ABF), śniegowe (BC), proszkowe (ABC lub BC),
- do gaszenia pożarów grupy C (gazów palnych np. acetylenu, gazu ziemnego) stosuje się zamiennie gaśnice i agregaty proszkowe (ABC lub BC), śniegowe (BC),
- do gaszenia pożarów urządzeń elektrycznych pod napięciem oraz innych materiałów palnych znajdujących się w pobliżu tych urządzeń stosuje się gaśnice i agregaty śniegowe (CO₂) lub proszkowe.

W budynku należy zapewnić następujące ilości środka gaśniczego:

- Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej.

Do wyposażenia obiektu zastosowano gaśnice proszkowe do gaszenia pożarów ABC oraz gaśnicę pianową do gaszenia pożarów AF. Przyjęto jedną jednostkę masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) na każde 100 m² powierzchni budynku. Masa środka gaśniczego nie może być mniejsza niż 52 kg. W obiekcie znajdują się: gaśnice 6 kg ABC oraz gaśnica pianowa 2 dm³ ABF zamontowana w kuchni.

Użycie gaśnic proszkowych może spowodować zagrożenie dla wyposażenia technologicznego obiektu, w tym awarie serwerów, układów zasilających i elementów wirujących. Proszki gaśnicze mają w roztworach właściwości przewodzące, co może także spowodować zwarcia. Po ewentualnym użyciu gaśnicy proszkowej należy dokonać gruntownego usunięcia pozostałości proszku ze strefy objętej gaszeniem.

9.3 Zasady rozmieszczenia gaśnic w obiekcie.

Gaśnice powinny być umieszczone w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności przy wejściach do budynków, na klatkach schodowych, na korytarzach, przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz, w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki).

Na poszczególnych kondygnacyjnych gaśnice powinny być umieszczane w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.

Odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek do najbliższej gaśnicy, nie powinna być większa niż 30 m. Do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości, co najmniej 1 m.

Miejsce wyznaczone na podręczny sprzęt gaśniczy oraz drogę dotarcia do niego należy oznakować zgodnie z Polską Normą PN-EN ISO 7010/2012 Symbole graficzne - Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa, znakami podanymi w rozdziale niniejszej instrukcji.

Gaśnice zawieszane na wieszakach powinny być montowane na wysokości umożliwiającej użycie ich przez osobę o średnim wzroście. Zaleca się aby wysokość górnego elementu gaśnicy nie był wyżej niż 1,65 m licząc od podłoża.

9.4 Sposoby obsługi i zasady bezpiecznego użycia gaśnic zastosowanych w obiekcie

Środkiem gaśniczym w gaśnicach proszkowych są różne rodzaje specjalnych, sproszkowanych kompozycji związków chemicznych. Działanie gaśnicze proszku gaśniczego typu ABC - inhibicyjnie na płomień (chemicznie) i izolacyjnie na materiał palny.

Działanie gaśnicze proszku gaśniczego typu BC – tylko inhibicyjnie na płomień (chemicznie), w związku z powyższym nie nadaje się do gaszenia ciał stałych pochodzenia organicznego zawierających w swojej strukturze tlen.

Gaśnica śniegowa typu BC znajduje szczególne zastosowanie w lakierniach, energetyce, halach przemysłowych oraz wszędzie tam gdzie użycie proszków gaśniczych jest niewskazane ze względu na występowanie urządzeń wrażliwych na pyły i zabrudzenia. Gaśnica nie pozostawia śladów po użyciu środka gaśniczego.

W niniejszym rozdziale podano zasady obsługi i bezpiecznego użycia typowych stosowanych gaśnic.

Gaśnica proszkowa GP-6x ABC**DANE TECHNICZNE**

Masa środka gaśniczego	6 kg
Czynnik roboczy	azot
Masa czynnika roboczego	-
Średnica zbiornika	160 mm
Masa całkowita	9,7 kg
Wysokość całkowita	540 mm
Rodzaj środka gaśniczego	Centrimax ABC 40 lub Ogniotex 103
Czas działania	min. 12 s
Ciśnienie próbne zbiornika	25 bar
Ciśnienie robocze	14 - 16 bar
Zakres temperatur stosowania	-20°C +60°C

Sposób obsługi gaśnicy proszkowej GP-6x:

- (1) Udać się do miejsca jej umieszczenia.
- (2) Przenieść gaśnicę do miejsca pożaru.
- (3) Przed uruchomieniem wyciągnąć zawleczkę.
- (4) Nacisnąć dźwignię uwalniając środek gaśniczy.
- (5) Strumień środka gaśniczego skierować w stronę źródła ognia.

Gaśnica proszkowa GP-4x ABC**DANE TECHNICZNE**

Masa środka gaśniczego	4 kg
Czynnik roboczy	azot
Masa czynnika roboczego	-
Średnica zbiornika	130 mm
Masa całkowita	6,8 kg
Wysokość całkowita	540 mm
Rodzaj środka gaśniczego	Centrimax ABC 40 lub Ogniotex 103
Czas działania	min. 12 s
Ciśnienie próbne zbiornika	25 bar
Ciśnienie robocze	14 - 16 bar
Zakres temperatur stosowania	-20°C +60°C

Sposób obsługi gaśnicy proszkowej GP-4x:

- (1) Udać się do miejsca jej umieszczenia.
- (2) Przenieść gaśnicę do miejsca pożaru.
- (3) Przed uruchomieniem wyciągnąć zawleczkę.
- (4) Nacisnąć dźwignię uwalniając środek gaśniczy.
- (5) Strumień środka gaśniczego skierować w stronę źródła ognia.

Gaśnica proszkowa GP-2x ABC**DANE TECHNICZNE**

Masa środka gaśniczego	2 kg
Czynnik roboczy	azot
Masa czynnika roboczego	-
Średnica zbiornika	110 mm
Masa całkowita	3,8 kg
Wysokość całkowita	410 mm
Rodzaj środka gaśniczego	Centrimax ABC 40 lub Ogniotex 103
Czas działania	min. 15 s
Ciśnienie próbne zbiornika	25 bar
Ciśnienie robocze	14 - 16 bar
Zakres temperatur stosowania	-30°C +60°C

Sposób obsługi gaśnicy proszkowej GP-2x:

- (1) Udać się do miejsca jej umieszczenia.
- (2) Przenieść gaśnicę do miejsca pożaru.
- (3) Przed uruchomieniem wyciągnąć zawleczkę.
- (4) Nacisnąć dźwignię uwalniając środek gaśniczy.
- (5) Strumień środka gaśniczego skierować w stronę źródła ognia.

Gaśnica śniegowa GS-5x BC**DANE TECHNICZNE**

Masa środka gaśniczego	5 kg
Czynnik roboczy	-
Masa czynnika roboczego	-
Średnica zbiornika	140 mm
Masa całkowita	15-16 kg
Wysokość całkowita	660 mm
Rodzaj środka gaśniczego	CO ₂
Czas działania	min. 9 s
Ciśnienie próbne zbiornika	320 bar
Ciśnienie robocze	70 bar
Zakres temperatur stosowania	-20°C +60°C

Sposób obsługi gaśnicy śniegowej GS-5x BC:

- (1) Udać się do miejsca jej umieszczenia.
- (2) Przenieść gaśnicę do miejsca pożaru.
- (3) Przed uruchomieniem wyciągnąć zawleczkę.
- (4) Nacisnąć dźwignię uwalniając środek gaśniczy.
- (5) Strumień środka gaśniczego skierować w stronę źródła ognia.

Gaśnica pianowa GWP 2 dm³**DANE TECHNICZNE**

Masa środka gaśniczego	2 dm ³
Czynnik roboczy	azot
Masa czynnika roboczego	-
Średnica zbiornika	100 mm
Masa całkowita	4 kg
Wysokość całkowita	460 mm
Rodzaj środka gaśniczego	wodny roztwór FireFilm - Premix 3% AFFF
Czas działania	min. 6 s
Ciśnienie próbne zbiornika	27 bar
Ciśnienie robocze	16 bar
Zakres temperatur stosowania	5°C +60°C

Sposób obsługi gaśnicy pianowej GWP 2 dm³:

- (1) Udać się do miejsca jej umieszczenia.
- (2) Przenieść gaśnicę do miejsca pożaru.
- (3) Przed uruchomieniem wyciągnąć zawleczkę.
- (4) Nacisnąć dźwignię uwalniając środek gaśniczy.
- (5) Strumień środka gaśniczego skierować w stronę źródła ognia.

9.5 Zasady bezpiecznego użycia gaśnicy

Należy pamiętać, że gaśnica służy do gaszenia pożaru w zarodku, gdy pożar ma niewielkie rozmiary. Nawet w takich przypadkach działania gaśnicze z użyciem gaśnic prowadzone przez osobę przeszkoloną stanowią pewne ryzyko związane z brakiem skuteczności działań.

Należy sobie zdawać sprawę z tego, że pożar zostanie wykryty z pewnym opóźnieniem i że trzeba będzie znaleźć gaśnicę (uwaga: jeżeli gaśnice są prawidłowo rozmieszczone w obiekcie to odległość do nich nie powinna przekraczać 30 m), przynieść ją do miejsca, w którym wybuchł pożar i jeżeli będzie to możliwe użyć. Lokalizacja gaśnicy względem miejsca, w którym może przebywać człowiek (odległość maksymalna 30 m).

Wszystkie powyższe czynności do chwili użycia zabierają pewien czas, w którym pożar może rozwinąć się do rozmiarów, które mogą zadecydować o tym, że użycie gaśnicy może być już niemożliwe (ze względu na panujące warunki – zadymienie, temperatura) lub nieskuteczne (zbyt mała ilość środka gaśniczego).

Osoba używająca gaśnicy może spróbować ocenić sytuację, czy pożar jest zbyt duży dla skutecznego i bezpiecznego użycia gaśnicy, czy też nie, wykorzystując następujące zasady:

- „jeżeli płomienie są powyżej głowy - są wyższe od ciebie - to użycie gaśnicy może być nieskuteczne”;
- „jeżeli trudno ci ocenić sytuację, przyjmij, że sytuacja jest niebezpieczna, wycofaj się, przystąp do ewakuacji, pożarem zajmą się strażacy”.

Pożar może szybko rozwinąć się do rozmiarów przekraczających możliwości gaśnicy, np. w wyniku ruchu powietrza (przeciąg) lub w wyniku zapalenia się materiałów niebezpiecznych pożarowo (ciecze palne, gazy palne).

Nawet, jeżeli uda się zdmuchnąć płomień pożar może wybuchnąć ponownie, mogą pojawić się inne źródła ognia, pożar może zablokować drogę ewakuacyjną. Osoba prowadząca działanie gaśnicze zawsze powinna zapewnić sobie drogę odwrotu (ucieczki).

Bezpieczne użycie gaśnicy zapewniające drogę odwrotu (ucieczki).

Należy pamiętać, że gaśnica ma ograniczona ilość środka gaśniczego i ograniczony czas działania (od kilku do kilkunastu sekund). Pożar może rozwinąć się do sporych rozmiarów także w ciągu sekund.

W związku z powyższym, aby można było ugasić pożar gaśnicą, potencjalna osoba obsługująca gaśnicę musi mieć do niej natychmiastowy dostęp, musi umieć uruchomić gaśnicę i użyć ją właściwie (najskuteczniejszym sposobem w tym zakresie są ćwiczenia praktyczne).

Do pożarów, które w większości przypadków można ugasić gaśnicami można zaliczyć m.in.:

- każdy mały pożar - przykładowo - niewielki pojedynczy (wolnostojący) przedmiot, kontener, kosz, skrzynia z materiałami palnymi w środku, podczas którego wysokość płomieni nie przekracza wysokości osoby, i który nie obejmuje innych sąsiednich materiałów, - jednocześnie warunki w pomieszczeniu (temperatura, promieniowanie cieplne, zadymienie) pozwalają na bezpieczne prowadzenie działań,
- pożary koszy na śmieci powstałe w wyniku zaproszenia ognia, np. przez osoby potajemnie palące papierosy w miejscach do tego nie przeznaczonych,
- pożar małych urządzeń w pomieszczeniach biurowych, socjalnych, itp., np. czajnik, grzejnik, ekspres do kawy, telewizor, itp.,
- małe pożary grupy A i B powstałe w czasie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym (np. podczas spawania).

UWAGA: Zabrania się gaszenia wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem oraz substancji chemicznych, które w wyniku kontaktu z wodą stwarzają zagrożenie wybuchowe!!!

10. Zasady doboru, stosowania i rozmieszczania znaków bezpieczeństwa

10.1 Wymagania, dobór i zastosowanie znaków bezpieczeństwa

Znaki bezpieczeństwa pod względem wielkości, barwy i grafiki powinny odpowiadać wymaganiom polskich norm:

- PN-EN ISO 7010/2012 Symbole graficzne - Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa.

Do stosowania dopuszczone są również znaki odpowiadające polskim normom:

- PN-N-01256-2:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.
- PN-N-01256-4:1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.

Wymiary znaków, przede wszystkim ewakuacyjnych, powinny być dobrane w zależności od odległości, z jakiej dany znak ma być dostrzeżony przez ludzi (np. ewakuujących się z budynku). Znaki bezpieczeństwa mają kształt kwadratu lub prostokąta. Znaki o kształcie kwadratu najczęściej mają wymiary boku równe: 100 mm (i 125 mm), 150 mm, 200 mm, 350 mm, (i 500 mm).

Znaki o kształcie prostokąta mają wymiary boków o stosunku szerokości do długości równym 1:2 (czasami 1:3), przy czym wymiar boku krótszego (szerokość) najczęściej wynosi: 100 mm, (i 125 mm), 150 mm, 200 mm, 350 mm, (i 500 mm).

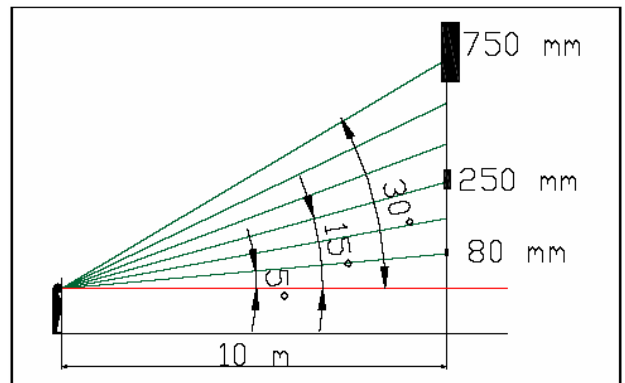
W zależności od odległości (miejsca), z której znak ten ma być po raz pierwszy zauważony szerokość tego znaku powinna zostać zwiększona według podanych poniżej zasad:

- odległość do 20 m – szerokość znaku 200 mm,
- odległość od 20 m do 30 m – szerokość 300 mm,
- odległość od 30 do 40 m – szerokość 400 mm.

Należy także uwzględnić przesunięcie tego znaku w stosunku do tzw. normalnej linii środkowej widzenia.

Na rysunku poniżej podano zależność szerokości znaku (wymiar krótszego boku) od kąta przesunięcia w stosunku do linii środkowej widzenia dla odległości 10 m. Generalnie najlepiej byłoby, gdyby przesunięcie znaku nie przekraczało 5° (w miejscu zauważenia go po raz pierwszy).

W przypadku większego przesunięcia powinna być zastosowana zasada powiększenia znaku zgodnie ze wskazaniem podanymi powyżej i na rysunku obok – w innym razie nie będzie on właściwie spełniał swojej funkcji.

Zasada zwiększenia rozmiaru znaku w przypadku jego przesunięcia względem normalnej linii środkowej widzenia i przy ułożeniu w pozycji poziomej.

W poniższych tabelach przedstawiono wybrane znaki stosowane do oznakowania miejsc rozmieszczenia sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych oraz dróg ewakuacyjnych, i innych rozwiązań służących ochronie przeciwpożarowej wraz z przykładami ich zastosowania.

**Znaki bezpieczeństwa z zakresu ochrony przeciwpożarowej i technicznych środków przeciwpożarowych wg PN-EN ISO 7010/2012
Symbole graficzne - Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa.**

Znaki ochrony przeciwpożarowej PN EN ISO 7010:2012

	Wskazuje miejsce, w którym umieszczona jest gaśnica		Wskazuje miejsce, w którym znajduje się hydrant
	Wskazuje miejsce, w którym znajduje się drabina, którą można używać wyłącznie do gaszenia pożarów		Wskazuje miejsce, w którym znajduje się sprzęt pożarniczy
	Wskazuje miejsce, w którym znajduje się przycisk alarmowy		Wskazuje miejsce, w którym znajduje się telefon alarmowy
	Wskazuje miejsce, w którym znajduje się stała bateria gaśnicza		Wskazuje miejsce, w którym znajduje się gaśnica przewoźna
	Wskazuje miejsce, w którym znajduje się gaśnica pianowa przenośna		Wskazuje miejsce, w którym znajduje się aplikator mgły wodnej
	Wskazuje miejsce, w którym znajduje się stała instalacja gaśnicza		Wskazuje miejsce, w którym znajduje się stała instalacja gaśnicza wodna

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

ZESPÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W PORĘBIE ŚREDNIEJ
07-308 Poręba, Poręba Średnia 18

	Wskazuje lokalizację stacji zdalnego zwalniania		Wskazuje lokalizację miejsca monitorowania pożaru
	Służy do wskazania przycisku pożarowego lub ręcznego sterowania urządzeń gaśniczych		Przycisk pożarowy uruchamia alarm dźwiękowy odbierany przez osoby znajdujące się w obszarze zagrożenia
	Stosowany dla uniknięcia podawania zestawu indywidualnych znaków określających sprzęt pożarniczy		Wskazuje miejsce hydrantu zewnętrznego, podziemnego lub nadziemnego
 Przeciwożarowy wyłącznik prądu	Stosowany do oznaczenia wyłącznika odcinającego dopływ prądu do wszystkich obwodów zasilających instalacje, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru	 Kurek główny instalacji gazowej	Stosowany do oznaczenia miejsca zainstalowania kurka głównego instalacji gazowej
Znaki bezpieczeństwa ewakuacyjne PN EN ISO 7010:2012			
	Oznaczenie drogi ewakuacyjnej do obszaru bezpiecznego - Wyjście ewakuacyjne (lewostronne) Do podania informacji o kierunku stosowany jest znak uzupełniający ze strzałką.		Oznaczenie drogi ewakuacyjnej do obszaru bezpiecznego - Wyjście ewakuacyjne (prawostronne) Do podania informacji o kierunku stosowany jest znak uzupełniający ze strzałką.
	Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego – w prawo (strzałka może być obrócona o wielokrotność kąta 90°)		Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego – w dół (lewostronny) (strzałka może być obrócona o wielokr. kąta 90°)

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

ZESPÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W PORĘBIE ŚREDNIEJ
07-308 Poręba, Poręba Średnia 18

	Do wyznaczenia kierunku ewakuacji (strzałka może być obrócona o wielokrotność kąta 90°. Znak ten ma zastosowanie wyłącznie jako znak uzupełniający		Do wyznaczenia kierunku ewakuacji (strzałka może być obrócona o wielokrotność kąta 90°. Znak ten ma zastosowanie wyłącznie jako znak uzupełniający
	Miejsce zbiórki do ewakuacji		Wskazuje lokalizację tymczasowej strefy bezp. dla oczekujących pomocy, którzy nie mogą korzystać ze schodów w przypadku ewak.
	Wskazuje miejsce, w którym znajduje się okno ewakuacyjne z zamontowaną drabiną		Wskazuje miejsce, w którym znajduje się okno ewakuacyjne, dzięki któremu służby ratunkowe mogą ratować ludzi za pomocą drabiny
	Słuc, aby uzyskać dostęp		Wskazuje lokalizację okna z drabiną ewakuacyjną
	Informuje, iż należy przekręcić klamkę w kierunku przeciwnym do ruchu wskazówek zegara, aby drzwi się otworzyły		Informuje, iż należy przekręcić klamkę w kierunku zgodnym z ruchem wskazówek zegara, aby drzwi się otworzyły
	Wskazuje, iż po naciśnięciu drzwi otwierają się na lewo		Wskazuje, iż po naciśnięciu drzwi otwierają się na prawo

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

ZESPÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W PORĘBIE ŚREDNIEJ
07-308 Poręba, Poręba Średnia 18

	Przesuń drzwi w prawo aby otworzyć		Przesuń drzwi w lewo aby otworzyć
	Wskazuje, że drzwi otwiera się pociągając je z lewej strony		Wskazuje, że drzwi otwiera się pociągając je z prawej strony
	Oznaczenie lokalizacji sprzętu lub zaplecza pierwszej pomocy		Telefon do wzywania pierwszej pomocy lub ratunku
	Wskazuje miejsce, gdzie w nagłych wypadkach można znaleźć lekarza		Wskazuje miejsce, w którym znajduje się automatyczny defibrylator zewnętrzny (AED)
	Wskazuje miejsce, w którym znajduje się prysznic do przemywania oczu		Wskazuje miejsce, w którym znajduje się prysznic bezpieczeństwa.
	Wskazuje miejsce, w którym znajdują się nosze		Wskazuje lokalizację podręcznej torby medycznej
	Wskazuje lokalizację resuscytatora tlenu		Znak stosowany nad drzwiami skrzydłowymi, które są wyjściami ewakuacyjnymi (drzwi lewe lub drzwi prawe)

10.2 Podstawowe zasady rozmieszczania znaków bezpieczeństwa – ewakuacyjnych

Podstawową zasadą rozmieszczania znaków ewakuacyjnych na drodze ewakuacyjnej jest zasada mówiąca o tym, że z każdego miejsca na drodze ewakuacyjnej, w którym może pojawić się wątpliwość, co do kierunku ewakuacji, powinien być widoczny znak ewakuacyjny.

Przy rozmieszczaniu znaków należy zwrócić uwagę na ich usytuowanie względem źródeł światła. Należy w miarę możliwości umieszczać znaki ewakuacyjne możliwie jak najbliżej źródeł światła w celu zapewnienia ich właściwej luminacji.

Wysokość umieszczenia znaków na ścianach powinna zawierać się w granicach od 1,5 m do 2,0 m od podłogi. Znaki zawieszane (podwieszane) należy sytuować na wysokości powyżej 2 m.

Znak **„WYJŚCIE EWAKUACYJNE”** powinien być umieszczany nad drzwiami. Znak ten należy stosować do oznakowania drzwi przegradzających ustaloną drogę ewakuacji, takich jak:

- wyjścia ewakuacyjne z pomieszczeń, z których wymagane są, co najmniej dwa takie wyjścia,
- wyjścia prowadzące z budynku na zewnątrz,
- wyjścia prowadzące do innej strefy pożarowej,
- wyjścia prowadzące przez przedsionek i drzwi wyjściowe z przedsionka.

Znak **„DRZWI EWAKUACYJNE”** i znak **„KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ”** należy stosować do oznakowania drzwi skrzydłowych przegradzających drogę ewakuacyjną (np. na korytarzu), ale niebędących drzwiami, które prowadzą bezpośrednio na zewnątrz budynku, czy też do innej strefy pożarowej, itp.

W przypadku zmiany kierunku drogi ewakuacyjnej za drzwiami skrzydłowymi przegradzającymi ustaloną drogę ewakuacyjną należy znak **„DRZWI EWAKUACYJNE”** i znak **„DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ”** umieścić **razem** nad drzwiami skrzydłowymi zgodnie z wariantami zmiany kierunku drogi ewakuacyjnej. W przypadku gdy droga ewakuacyjna nie zmienia kierunku, nad drzwiami skrzydłowymi należy umieścić sam znak **„DRZWI EWAKUACYJNE”**.

Przykładowo, do oznakowania drzwi ewakuacyjnych, za którymi droga ewakuacyjna skręca w lewo i biegnie w dół, należy zastosować przedstawioną na poniższym rysunku kombinację znaków.

Kierunek do wyjścia w lewo i w dół

Kierunek do wyjścia w prawo za drzwiami

Znaki te powinny być umieszczane:

- na ścianie przylegającej do tego biegu schodów, którymi prowadzi droga ewakuacyjna, jeżeli znak ten będzie widoczny z korytarza (przejścia) lub pomieszczeń wychodzących bezpośrednio na schody,
- nad drogą ewakuacyjną prostopadle do kierunku ruchu ludzi, w osi tego biegu schodów, którym przebiega droga ewakuacyjna,
- nad drzwiami przegradzającymi drogę ewakuacyjną, jeżeli bezpośrednio za nimi znajdują się schody usytuowane:
  - na przedłużeniu dotychczasowej drogi,
  - prostopadle do dotychczasowej drogi, przy czym droga ewakuacyjna prowadzi na bliższy z biegów tych schodów.

Znaki: **„KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ”**, **„KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ SCHODAMI W DÓŁ”** i **„KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ SCHODAMI W GÓRĘ”** (w lewo, w prawo) powinny być umieszczane na wysokości około 1,5 m od podłogi, odpowiadającej średniej wysokości normalnej linii środkowej widzenia lub nad drogą ewakuacyjną na wysokości ponad 2,0 m od podłogi i tam, gdzie jest to możliwe powinny być umieszczane prostopadle do kierunku ruchu ludzi.

Znak **„PRZESUNĄĆ W CELU OTWARCIA”** powinien być umieszczany na drzwiach przesuwanych (rozsuwanych) wyjścia ewakuacyjnego, tam gdzie stosowanie tych drzwi dopuszczone jest przepisami techniczno-budowlanymi i gdzie spełniają one wymagania tych przepisów. Znak powinien być tak umieszczony, aby strzałka wskazywała kierunek otwierania drzwi. Znak ten powinien być stosowany ze znakiem

„DRZWI EWAKUACYJNE”.

Znak **„PCHAĆ ABY OTWORZYĆ”** powinien być umieszczany na drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, które otwierają się pod wpływem pchnięcia, np. drzwi z urządzeniami przeciw-panicznymi.

Znak **„CIĄGNAĆ, ABY OTWORZYĆ”** powinien być umieszczony na drzwiach, które otwierają się poprzez pociągnięcie.

11. Zasady bezpieczeństwa pożarowego w zakresie użytkowania obiektu

Jednym z podstawowych obowiązków wszystkich pracowników oraz osób przebywających na terenie obiektu w zakresie ochrony przeciwpożarowej jest zapobieganie możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru.

W tym celu konieczne jest przestrzeganie niżej wymienionych postanowień wynikających przede wszystkim z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów /Dz. U. Nr 109, poz. 719/.

I. Należy:

1. Umieścić w widocznych miejscach w budynku instrukcję postępowania na wypadek pożaru oraz ogólną instrukcję przeciwpożarową – wzór określają załączniki do niniejszej instrukcji.
2. W pomieszczeniu komunikacji umieścić wykaz telefonów alarmowych, instrukcję postępowania na wypadek pożaru oraz ogólną instrukcję przeciwpożarową - wzór określają załączniki do niniejszej instrukcji.
3. Zapewnić prawidłowe warunki ewakuacji ludzi.
4. Oznakować zgodnie z Polskimi Normami znakami ewakuacyjnymi i bezpieczeństwa:
  - tereny, strefy i pomieszczenia w których występuje zakaz używania ognia otwartego i palenia tytoniu,
  - drogi ewakuacyjne oraz pomieszczenia, w których w myśl przepisów techniczno-budowlanych wymagane są co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
  - lokalizację przeciwpożarowych wyłączników prądu,
  - miejsca usytuowania sprzętu gaśniczego oraz urządzeń uruchamiających urządzenia przeciwpożarowe,
5. Wyposażyć obiekt w podręczny sprzęt gaśniczy.

II. Zabrania się:

1. Ustawiania i składowania jakichkolwiek materiałów i przedmiotów na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji.
2. Zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie.
3. Używania sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych do celów nie związanych z ich przeznaczeniem oraz samowolnej zmiany jego lokalizacji.
4. Ograniczania dostępu do sprzętu gaśniczego, urządzeń przeciwpożarowych, wyłączników i tablic rozdzielczych energii elektrycznej, głównych wyłączników i zaworów instalacji wpływających na stan bezpieczeństwa pożarowego.
5. Eksploatacji instalacji i urządzeń elektrycznych, których stan techniczny może przyczynić się do powstania pożaru.
6. Magazynowania i składowania materiałów niebezpiecznych pożarowo w warunkach innych, niż uregulowanych wyżej wymienionym przepisem.
7. Używania w miejscach do tego nieprzeznaczonych otwartego ognia, palenia tytoniu i stosowania innych czynników mogących spowodować zapalenie materiałów palnych.
8. Przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:

- urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C,
  - tablic rozdzielczych, linii kablowych o napięciu 1kV i wyższym, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji odgromowych,
9. Stosowania prowizorycznej instalacji elektrycznej.
  10. Naprawiania bezpieczników.
  11. Pozostawiania bez nadzoru włączonych elektrycznych urządzeń grzejnych z wyjątkiem tych, których instrukcja eksploatacji zezwala na pracę bez nadzoru.
  12. Korzystania z uszkodzonych urządzeń i instalacji odgromowych, gazowych, wentylacyjnych, kominowych i innych.
  13. Użytkowania urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.
  14. Stosowania do osłon punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki.
  15. Instalowania opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, jak: wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe itp. na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.
  16. Zabezpieczania wyjść ewakuacyjnych kotarami lub zasłonami.

III. Nakazuje się:

1. W terminie wykonywać wszystkie polecenia przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z bezpieczeństwem pożarowym.
2. Uczestniczyć w szkoleniach z zakresu ochrony przeciwpożarowej.
3. Zaznajomić się ze sposobami użycia podręcznego sprzętu gaśniczego.
4. Prace niebezpieczne pożarowo wykonywać zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale w IBP.
5. Przestrzegać przepisy przeciwpożarowe, a w szczególności:
  - znać zasady ewakuacji ludzi;
  - posiadać znajomość zachowania się na wypadek powstania pożaru;
  - eliminować występujące zagrożenie pożarowe;
  - dopilnować aby osoby przebywające na terenie obiektu stosowały się do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych;
  - zgłaszać do przełożonego wszystkie usterki i nieprawidłowości, których występowanie może spowodować pożar lub inne miejscowe zagrożenie.
6. Umieścić na drzwiach do pomieszczeń rzadko otwieranych, a także na drzwiach do pomieszczeń, w których znajdują się główne wyłączniki elektryczne, główne zawory wody napisy informujące, gdzie przechowywane są klucze.

12. Obowiązki w zakresie zapobiegania pożarom

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 1991 r. Nr 81, poz. 351, z późn. zm.) stanowi, że ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem.

Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystające z budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.

Zgodnie z art. 3 i 4 ww. ustawy właściciel, obiektu lub terenu ma za zadanie zapewnić jego ochronę przeciwpożarową poprzez wypełnienie szeregu spoczywających na nim obowiązków.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje w całości lub w części ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie.

W przypadku gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

Obowiązki poszczególnych użytkowników oraz osób funkcyjnych szkoły

12.1 Obowiązki właściciela, zarządcy obiektu

Zgodnie z przywołaną powyżej ustawą i przepisami ochrony przeciwpożarowej, właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, bądź faktycznie władający nimi zarządca lub użytkownik zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest zobowiązany:

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- 2) wyposażyć obiekt w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- 3) zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- 4) zapewnić osobom przebywającym w budynku i na terenie obiektu, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- 5) przygotować budynek i teren obiektu do prowadzenia akcji ratowniczej,
- 6) zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- 8) opracować instrukcję bezpieczeństwa pożarowego oraz aktualizować ją przynajmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu

użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej,

- 9) umieścić w widocznych miejscach instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych,
- 10) przeprowadzić, co najmniej raz na 1 rok praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji w obiekcie,
- 11) powiadomić komendanta powiatowego PSP w Wyszku o terminie przeprowadzenia działań dotyczących praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji obiektu, co najmniej na tydzień przed przeprowadzeniem tych działań,
- 12) zapewnić niezbędne środki finansowe na realizację działań z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Powyższe obowiązki są czynnościami z zakresu ochrony przeciwpożarowej, które właściciel (zarządca, użytkownik) obiektu, tj. Dyrektor lub Z-ca Dyrektora może realizować poprzez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje.

Prawidłowa realizacja wszystkich obowiązków w zakresie ochrony przeciwpożarowej wymaga od właściciela (zarządcy, użytkownika), określenia dla osób, związanych z obowiązkami pracowniczymi, zakresu odpowiedzialności dotyczącego zachowania warunków bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie.

Stosownie do podziału kompetencji służbowych na stanowiskach pracy określa się zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla wszystkich pracowników i osób przebywających w obiekcie.

12.2 Zadania i obowiązki osoby kierującej obiektem

Kierownik obiektu jest zobowiązany do:

- 1) Znajomości zagrożenia pożarowego i innych miejscowych zagrożeń w obiekcie, wynikających z charakteru działalności, właściwości stosowanych substancji palnych oraz eksploatacji urządzeń i instalacji.
- 2) Zapewnienia warunków ochrony przeciwpożarowej, w zakresie bezpieczeństwa osób i mienia, w tym możliwości ewakuacji na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia, użytkownikom oraz osobom czasowo przebywającym w budynkach i na terenie obiektu.
- 3) Zapewnienia wyposażenia obiektu w sprzęt i urządzenia przeciwpożarowe oraz zapewnienie ich sprawności i terminowej konserwacji.
- 4) Uwzględniania w planach finansowych środków niezbędnych dla zapewnienia prawidłowej ochrony przeciwpożarowej w obiekcie.
- 5) Kierowania realizacją zadań z uwzględnieniem bezpieczeństwa pożarowego.
- 6) Zapewnienia przestrzegania przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych i instalacyjnych na terenie obiektu oraz zapobiegania wszelkim zagrożeniom w tym zakresie.
- 7) Dopilnowania, aby przy zmianie sposobu użytkowania oraz adaptacjach pomieszczeń w budynkach były uwzględniane wymagania obowiązujących przepisów bezpieczeństwa pożarowego.
- 8) Nadzoru nad działalnością pracowników technicznych w zakresie:

- a) zapewnienia prawidłowego stanu bezpieczeństwa pożarowego w instalacjach i urządzeniach technicznych oraz podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia systematycznej poprawy w tym zakresie,
- b) zapewnienia przestrzegania wymagań ochrony przeciwpożarowej przy prowadzeniu prac stwarzających zagrożenie pożarowe oraz przy remontach, pracach adaptacyjnych i modernizacyjnych w obiekcie.
- 9) Nadzorowania wprowadzenia w życie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego obiektu oraz jej okresowej aktualizacji.
- 10) Zapewnienia wymaganego przeszkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej wszystkim pracownikom.
- 11) Nadzorowania przestrzegania przez pracowników postanowień zawartych w niniejszej instrukcji oraz w przepisach przeciwpożarowych.
- 12) Wyciągania konsekwencji służbowych i dyscyplinarnych w stosunku do pracowników winnych nieprzestrzegania lub lekceważenia przepisów przeciwpożarowych.
- 13) Rozpatrywania okresowych ocen stanu bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie.

12.3 Zadania i obowiązki pracodawców oraz innych osób kierujących pracownikami

Osoby na stanowiskach kierowniczych są zobowiązani w zakresie ochrony przeciwpożarowej do:

- 1) Znajomości zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń w obiekcie, a w szczególności w swoim obszarze pracy.
- 2) Znajomości i przestrzegania zasad bezpieczeństwa pożarowego zawartych w niniejszej instrukcji oraz w przepisach przeciwpożarowych.
- 3) Kierowania realizacją zadań swojego działu z uwzględnieniem bezpieczeństwa pożarowego.
- 4) Zapewnienia bezpiecznej eksploatacji instalacji i urządzeń stanowiących wyposażenie pomieszczeń zajmowanych lub obsługiwanych przez pracowników działu oraz dbania o ich właściwy stan techniczny.
- 5) Zapewnienia bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji na wypadek powstania pożaru podległym pracownikom oraz osobom czasowo przebywającym w zajmowanych lub obsługiwanych pomieszczeniach.
- 6) Zapewnienia nie zawężania i nie zastawiania dróg komunikacyjnych i ewakuacyjnych oraz zachowania swobodnego dostępu do urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic oraz do wyłączników prądu elektrycznego.
- 7) Zapewnienia wymaganego przeszkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej wszystkim podległym pracownikom.
- 8) Nadzorowania przestrzegania przez podległych pracowników postanowień zawartych w niniejszej instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz w przepisach ogólnych.
- 9) Przestrzegania i kontrolowania zakazu używania ognia otwartego oraz palenia tytoniu w miejscach, w których ten zakaz obowiązuje.
- 10) Dopilnowania utrzymywania ładu i porządku na stanowiskach pracy i w ich sąsiedztwie w podległym dziale.
- 11) Stosowania odpowiednich form oddziaływania na użytkowników i podległych bezpośrednio pracowników, którzy swoim zaniedbaniem zwiększają zagrożenie pożarowe oraz wyciągania konsekwencji służbowych

i dyscyplinarnych w stosunku do podległych sobie pracowników winnych nieprzestrzegania lub lekceważenia przepisów przeciwpożarowych.

- 12) Podejmowania wszelkich przedsięwzięć zmierzających do poprawy zabezpieczenia przeciwpożarowego w zajmowanych lub obsługiwanych pomieszczeniach oraz współdziałania w tym zakresie z prowadzącym sprawę ochrony przeciwpożarowej.
- 13) Wykonywania zarządzeń i zaleceń w sprawach dotyczących zabezpieczenia przeciwpożarowego użytkowanych lub obsługiwanych pomieszczeń.
- 14) Uczestniczenia w próbnym alarmie pożarowym i praktycznym sprawdzaniu organizacji i warunków ewakuacji w obiekcie.
- 15) Postępowania zgodnie z obowiązującymi instrukcjami w przypadku powstania pożaru, a w szczególności:
  - a) alarmowania Państwową Straż Pożarną o zaistniałym pożarze, zgodnie z instrukcją alarmową,
  - b) objęcia kierownictwa akcją ratowniczo-gaśniczą do momentu przejęcia dowództwa przez inną upoważnioną do tego osobę.

12.4 Zadania i obowiązki osób prowadzących sprawę ochrony przeciwpożarowej

Prowadzący sprawę ochrony przeciwpożarowej w obiekcie w ramach pełnionych obowiązków, są zobowiązani w szczególności do:

- 1) Realizacji zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, polegających na zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w obiekcie, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- 2) Prowadzenia działalności prewencyjnej, a w szczególności:
  - a) przeprowadzania bieżących kontroli stanu bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie, w zakresie wymagań przepisów ochrony przeciwpożarowej,
  - b) uczestniczenia w kontrolach stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu, prowadzonych przez upoważnione osoby z instytucji zewnętrznych,
  - c) przedstawiania wyników kontroli oraz okresowych ocen stanu bezpieczeństwa pożarowego w obiekcie.
- 3) Nadzoru nad realizacją zaleceń pokontrolnych (np. wynikających z przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych przez Państwową Straż Pożarną).
- 4) Kontrolowania przestrzegania przez pracowników i użytkowników obiektu obowiązujących instrukcji i przepisów przeciwpożarowych oraz prowadzenia działalności informacyjnej w tym zakresie.
- 5) Organizowania i przeprowadzania praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji.
- 6) Zgłaszania osobie odpowiedzialnej o przypadkach nieprawidłowości w zakresie ochrony przeciwpożarowej, nieprzestrzeganiu obowiązujących przepisów i niniejszej instrukcji oraz wniosków w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego.
- 7) Współdziałania z kierownikiem/osobą kierującą obiektem w zakresie określania sposobu zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczeń i prowadzonych w nich czynności.

- 8) Sprawowania nadzoru nad urządzeniami przeciwpożarowymi, w celu zapewnienia ich sprawnego działania.
- 9) Sprawowania nadzoru nad prawidłowością umiejscowienia, terminowym wykonywaniem przeglądów, konserwacji i ewentualnych napraw urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, prawidłowym utrzymaniem dróg i wyjść ewakuacyjnych.
- 10) Nadzoru pod względem ochrony przeciwpożarowej prac niebezpiecznych pod względem pożarowym prowadzonych w obiekcie.
- 11) Zgłaszania potrzeby okresowej aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego obiektu.
- 12) Nadzorowania szkoleń przeciwpożarowych pracowników i użytkowników oraz prowadzenia szkolenia instruktorskiego wstępnego pracowników nowo zatrudnionych lub zmieniających stanowisko pracy.
- 13) Prowadzenia dokumentacji spraw ochrony przeciwpożarowej w obiekcie.

12.5 Obowiązki osób sprzątających

Podstawowymi obowiązkami osób zajmujących się sprzątaniami pomieszczeń są w szczególności:

- 1) utrzymywanie czystości poprzez systematyczne usuwanie pyłów, śmieci i odpadów przy każdorazowym sprzącaniu pomieszczeń, korytarzy,
- 2) wycieranie z kurzu podręcznego sprzętu gaśniczego, a ewentualne jego uszkodzenia czy braki w oznakowaniu zgłaszać właściwym osobom,
- 3) opróżnianie koszy na śmieci, makulatury itp. bezpośrednio po zakończeniu pracy i usuwanie tych odpadów i śmieci w wyznaczone miejsce,
- 4) dopilnowanie wygaszania światła oraz wyłączanie urządzeń elektrycznych nie przystosowanych do ciągłej pracy,
- 5) zamknięcie wszystkich pomieszczeń po zakończeniu sprzącania i pozostawienie kluczy w ustalonym miejscu.
- 6) złożenie w magazynku urządzeń, narzędzi i środków służących do sprzącania, umieszczanie szmat i czyściwa w odpowiednich pojemnikach.

12.6 Obowiązki wszystkich pracowników

Każdy z pracowników bez względu na zajmowane stanowisko ponosi odpowiedzialność za realizowanie następujących zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- 1) znajomość zagrożenia pożarowego występującego w budynku, a w szczególności na stanowisku pracy oraz sposobów przeciwdziałania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru,
- 2) znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
- 3) znajomość rozmieszczenia sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych oraz miejsc lokalizacji przeciwpożarowych wyłączników prądu,
- 4) umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego,
- 5) znajomość warunków przeprowadzenia sprawnej ewakuacji osób i mienia,

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

ZESPÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W PORĘBIE ŚREDNIEJ
07-308 Poręba, Poręba Średnia 18

- 6) udział w akcji ratowniczo-gaśniczej i podporządkowanie się poleceniom kierującego akcją, a po zakończeniu akcji udanie się do miejsca zbiórki,
- 7) udział w szkoleniach z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
- 8) niezwłoczne zgłaszanie przełożonym usterek lub innych nieprawidłowości mogących spowodować pożar,
- 9) przestrzeganie obowiązujących przepisów i instrukcji przeciwpożarowych.
- 10) nie zastawiać dróg i wyjść ewakuacyjnych, dostępu do podręcznego sprzętu gaśniczego oraz urządzeń przeciwpożarowych,
- 11) nie blokować drzwi przeciwpożarowych.

ROZDZIAŁ II

Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń i instalacji

Urządzenia i instalacje istniejące w obiekcie, mające wpływ na stan bezpieczeństwa pożarowego, bądź likwidacji zagrożenia muszą być poddawane okresowym przeglądom konserwacyjnym w czasookresach wskazanych w aktach prawnych, bądź dokumentacji techniczno – ruchowej.

Zgodnie z art. 61 i 62 ustawy Prawo budowlane - w przypadku obiektu będącego przedmiotem opracowania – zarządca jest obowiązany utrzymywać i użytkować go między innymi w należytym stanie technicznym nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, między innymi w zakresie związanym z wymaganiami bezpieczeństwa pożarowego i bezpieczeństwa użytkowania. W tym celu obiekt należy poddawać okresowej kontroli polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego między innymi instalacji i urządzeń technicznych.

1. Przeglądy konserwacyjne urządzeń przeciwpożarowych

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. *w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów* (Dz. U. Nr 109, poz. 719), urządzenia przeciwpożarowe w obiekcie powinny być wykonane zgodnie z projektem uzgodnionym pod względem ochrony przeciwpożarowej przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, a warunkiem dopuszczenia do ich użytkowania jest przeprowadzenie odpowiednich dla danego urządzenia prób i badań, potwierdzających prawidłowość ich działania.

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcjach obsługi.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne, o których mowa wyżej, powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak **niż raz w roku**.

Wykonywane przeglądy i konserwacje powinny być dokumentowane w książkach pracy poszczególnych urządzeń i instalacji przeciwpożarowych.

1.1 Konserwacja gaśnic

Podręczny sprzęt gaśniczy, do którego zaliczane są między innymi gaśnice powinien być sprzętem o najwyższej jakości. Należy przez to rozumieć, że gwarantuje on niezawodność, a przede wszystkim wysoką skuteczność podczas gaszenia pożaru w zarodku. Wysoką skuteczność i niezawodność gaśnic można uzyskać poprzez:

- użycie ich w odpowiedni sposób, stosownie do danej sytuacji pożarowej,
- zapewnienie ich pełnej obsługi serwisowej.

Przeglądy techniczne i konserwacje podręcznego sprzętu gaśniczego powinny być przeprowadzane przez osoby lub zakłady serwisowe posiadające odpowiednie uprawnienia (certyfikaty) producenta tego sprzętu. Przeglądy należy dokonywać zgodnie z zasadami i czasookresami określonymi poniżej, jednak **nie rzadziej niż raz w roku.**

W ramach przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych rozróżnia się:

- przegląd,
- konserwację,
- naprawę.

Przegląd - okresowe (zgodne z instrukcją producentów) sprawdzanie stanu technicznego gaśnicy i agregatów gaśniczych, mające na celu stwierdzenie ich sprawności technicznej zapewniającej właściwe działanie w chwili użycia.

Czynności te kończy informacja zamieszczona na gaśnicy lub agregacie gaśniczym (kontrolka).

Konserwacja – są to czynności jakie musi podjąć konserwator, by przywrócić sprawność techniczną gaśnicy lub agregatu gaśniczego bez konieczności przeprowadzania naprawy. Konserwacja stanowi zwykle integralną część przeglądu.

W ramach konserwacji dokonuje się, np. wymiany podzespołów bez naruszania plomb w gaśnicy lub agregacie gaśniczym.

Naprawa – jest to zespół czynności warsztatowych, których celem jest przywrócenie funkcji użytkowej jednostce sprzętu gaśniczego.

W ramach naprawy dokonuje się następujących czynności:

- demontaż gaśnicy lub agregatu gaśniczego,
- wymiana środka gaśniczego,
- montaż gaśnicy lub agregatu gaśniczego,
- czyszczenie – malowanie – badania wytrzymałościowe zbiornika,
- znakowanie gaśnicy lub agregatu gaśniczego (etykiety – kontrolki – plomby).

Napraw dokonuje się wtedy gdy:

- czynności konserwacyjne nie gwarantują przywrócenia sprawności technicznej gaśnicy lub agregatu gaśniczego (np. uszkodzenia mechaniczne),
- gaśnica lub agregat gaśniczy zostały użyte,
- cechy identyfikujące stan techniczny gaśnicy lub agregatu gaśniczego (np. plomby – kontrolki) zostały usunięte lub zniszczone,
- minął termin gwarantowanej sprawności technicznej gaśnicy lub agregatu gaśniczego (np. termin przydatności środka gaśniczego – termin legalizacji zbiornika).

Z zaleceń głównych producentów podręcznego sprzętu gaśniczego w Polsce oraz postanowień przepisów wynika dokonywanie **przeglądów w następujących czasookresach:**

1. Gaśnice proszkowe 2 kg typu „x” i „z”:
  - a) przegląd techniczny raz w roku,
  - b) remont co 5 lata.

2. Gaśnice proszkowe pozostałe oraz płynowe:
  - a) przegląd techniczny (konserwacja) raz w roku,
  - b) remont co 5 lata,
  - c) legalizacja zbiornika UDT (Urząd Dozoru Technicznego) co 5 lat – dotyczy niektórych gaśnic w zależności od pojemności zbiornika.
3. Gaśnice śniegowe:
  - a) przegląd techniczny raz w roku,
  - b) remont co 10 lat,
  - c) legalizacja zbiornika UDT (Urząd Dozoru Technicznego) co 10 lub 5 lat.

Osoba, która przeprowadza czynności konserwacyjne podręcznego sprzętu gaśniczego ponosi pełną odpowiedzialność za prawidłowe (z punktu widzenia ochrony przeciwpożarowej) sprawdzenie, konserwację i naprawę. Musi zatem znać przepisy, posiadać techniczne umiejętności związane ze swoją działalnością, wykazać się odpowiednim przeszkoleniem oraz praktycznym doświadczeniem. To od prawidłowo przeprowadzonego przeglądu zależy między innymi powodzenie w ugaszeniu źródła ognia, wtedy kiedy może tego dokonać niemal każda osoba bez konieczności alarmowania straży pożarnej.

Przeprowadzając konserwację muszą być wykonane następujące czynności:

- **w odniesieniu do gaśnic proszkowych typu „z”:**
  - a) oględziny zewnętrzne,
  - b) montaż w uchwycie,
  - c) spulchnienie proszku,
  - d) wykręcenie i kontrola węża poprzez sprawdzenie jego drożności,
  - e) demontaż głowicy,
  - f) ważenie naboju,
  - g) montaż głowicy,
  - h) oczyszczenie gaśnicy,
  - i) atestowanie gaśnicy polegające na naklejeniu odpowiedniej kontrolki.
- **w odniesieniu do gaśnic śniegowych:**
  - a) oczyszczenie gaśnicy,
  - b) oględziny zewnętrzne,
  - c) kontrola cech na butli,
  - d) odkręcenie i kontrola węża oraz tuby wylotowej,
  - e) zważenie gaśnicy i kontrola jej szczelności,
  - f) wkręcenie węża,
  - g) atestowanie gaśnicy.

1.2. Oświetlenie ewakuacyjne

Prawidłowe działanie oświetlenia ewakuacyjnego zależy przede wszystkim od odpowiednio przeprowadzanych sprawdzeń jego działania oraz ewentualnych wymian elementów, które uległy awarii bądź uszkodzeniu.

Kontrolowanie działania oświetlenia awaryjnego sprowadza się do wykonania niżej wymienionych czynności:

- cyklicznie np. raz w miesiącu należy dokonywać symulacji wyłączenia oświetlenia podstawowego - należy wyłączyć te obwody, które zasilają lampy oświetlenia awaryjnego (unikać wyłączania obwodów zasilających urządzenia bardzo istotne dla życia czy zdrowia ludzi),
- w przypadku, gdy któraś z lamp nie zadziała należy wezwać serwis techniczny zajmujący się tego rodzaju oświetleniem,
- uszkodzone oprawy lub akumulatory należy wymienić na nowe,
- należy dbać o czystość napisów oraz piktogramów na oprawach,
- przynajmniej raz na pół roku należy zdjąć i oczyścić klosze,
- czas świecenia lamp ewakuacyjnych sprawdzamy raz na pół roku wyłączając zasilanie podstawowe. Czynność ta jest korzystna dla akumulatorów, ponieważ ich okresowe rozładowywanie zwiększa ich żywotność nawet dwu - trzykrotnie.

Prowadzone badania oświetlenia ewakuacyjnego powinny być odnotowane w książce eksploatacyjnej.

Zgodnie z § 3 ust. 2 i 3 przepisu [3] kompleksowe badania oświetlenia ewakuacyjnego należy przeprowadzać nie rzadziej niż **raz w roku** (chyba, że producent zaleci większą częstotliwość).

1.3. Przeciwożarowy wyłącznik prądu.

Przeciwożarowy wyłącznik prądu jest elementem bezpieczeństwa pożarowego, umożliwiającym w szczególności bezpieczne prowadzenie działań ratowniczych oraz w określonych sytuacjach, zabezpieczającym przed możliwością rozprzestrzenienia się pożaru, poprzez odcięcie dopływu energii elektrycznej do wszystkich obwodów elektrycznych.

Zainstalowany w budynku przeciwożarowy wyłącznik prądu powinien być poddawany systematycznym sprawdzeniom i kontroli prawidłowości działania tj. potwierdzenia, że dokonuje on wyłączenia energii elektrycznej w całym budynku.

Kontrole w tym zakresie powinny być przeprowadzone przynajmniej **raz w roku**, a wszelkie stwierdzone nieprawidłowości natychmiast eliminowane przez uprawnionego elektryka.

Sprawdzenie właściwego funkcjonowania przeciwożarowego wyłącznika prądu dokonywane jest przez uprawnionego elektryka, który każdorazowo o wynikach kontroli informuje administratora obiektu, a przeprowadzone próby wpisuje do książki kontroli.

W przypadku wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości związanych z funkcjonowaniem przeciwożarowego wyłącznika prądu, dokonywane prace naprawcze powinny zostać udokumentowane w książce kontroli, z podaniem rodzaju nieprawidłowości, sposobu jej usunięcia oraz uprawnionej osoby, która dokonała niezbędnej naprawy i daty wykonania naprawy.

Przeprowadzona kontrola działania przeciwożarowego wyłącznika prądu powinna każdorazowo obejmować sprawdzenie czy dopływ energii elektrycznej został odłączony od wszystkich obwodów elektrycznych w całym budynku oraz czy w wyniku odcięcia dopływu energii elektrycznej załączyła się instalacja oświetlenia awaryjnego.

2. Przeglądy pozostałych instalacji i urządzeń technicznych

2.1. Instalacja elektryczna

Instalacja elektryczna powinna być poddawana okresowej kontroli stanu technicznego, **co najmniej raz na 5 lat** w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów.

W odniesieniu do instalacji elektrycznych w wykonaniu przeciwwybuchowym zastosowanych w pomieszczeniach zagrożonych wybuchem lub narażonych na szkodliwe wpływy środowiskowe i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu, przeprowadzanie przeglądów powinno odbywać się przynajmniej **raz w roku** (art. 62 przepisu [2]).

2.2. Instalacja odgromowa

Instalacja odgromowa zgodnie z art. 62 przepisu [2] powinna być poddawana badaniom oraz kontrolom stanu technicznego. Szczegółowe wymagania dotyczące zakresu kontroli i czasookresów ich przeprowadzania wynikają z postanowień Polskich Norm dotyczących ochrony odgromowej PN-E-05003 i PN-IEC 61024.

Polskie Normy uwzględniają przeprowadzanie badań częściowych, odbiorczych oraz okresowych.

Celem badań jest upewnienie się, że:

- instalacja jest zgodna z projektem,
- wszystkie części składowe urządzenia piorunochronnego są w dobrym stanie, spełniają przypisane im zadania i nie występuje na nich korozja,
- wszystkie później wykonane instalacje lub konstrukcje są włączone do chronionej przestrzeni poprzez przyłączenie do urządzenia piorunochronnego lub przez jego rozbudowę.

Badania okresowe obejmują:

- oględziny części nadziemnej;
- sprawdzenie ciągłości połączeń części nadziemnej;
- pomiar rezystancji uziemienia;
- sprawdzenie stanu uziomów po ich odkopaniu;
- sprawdzenie stanu technicznego bezpieczników ogniowych i ochronników.

Badania należy przeprowadzać:

- 1) po zainstalowaniu urządzenia piorunochronnego,
- 2) w przypadku przebudowy, naprawy instalacji albo zmiany funkcji budynku lub gdy wiadomo, że obiekt był uderzony przez piorun,
- 3) **raz w roku** przed okresem burzowym, nie później jednak niż do 30 kwietnia dla obiektów, zagrożonych pożarem, zagrożonych wybuchem mieszanin wybuchowych gazów, par cieczy lub palnych pyłów z powietrzem oraz zagrożonych wybuchem materiałów wybuchowych;
- 4) **co najmniej raz na 5 lat** w pozostałych obiektach.

2.3. Instalacja wentylacyjna

Instalacja wentylacyjna według art. 62 przepisu [2] powinna być okresowo kontrolowana, **co najmniej raz w roku** w zakresie sprawdzenia jej stanu technicznego oraz prawidłowości ciągu. Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów wentylacyjnych należy zapewnić co najmniej raz w roku jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych - § 30 ust. 2 przepisu [3].

2.4. Przewody dymowe i spalinowe

Przewody dymowe i spalinowe podobnie jak przewody wentylacyjne podlegają okresowym kontrolom stanu technicznego, co najmniej raz w roku zgodnie z art. 62 przepisu [2]. W zależności od stosowanego paliwa do opalania, §30 rozporządzenia [3] określa też częstość usuwania zanieczyszczeń.

W obiektach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego, należy usuwać zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych:

- 1) od palenisk opalanych paliwem stałym nie wymienionych w pkt. 1 - **co najmniej cztery razy w roku;**
- 2) od palenisk opalanych paliwem płynnym i gazowym nie wymienionych w pkt 1 - **co najmniej dwa razy w roku.**

2.5 Instalacja gazowa

Instalację gazowa należy poddawać okresowym przeglądom co najmniej dwa razy w roku:

- do 31.05
- do 30.11

ROZDZIAŁ III

Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia

Każdy, kto zauważy pożar (lub jego objawy) zobowiązany jest:

- zaalarmować osoby znajdujące się w najbliższym sąsiedztwie pożaru,
- zaalarmować Państwową Straż Pożarną – tel. 112 lub 998 (inne służby w razie potrzeby) oraz Dyrektora szkoły,
- wcisnąć przeciwpożarowy wyłącznik prądu.

Osoba wyznaczona do prowadzenia działań ratowniczych przejmuje kierowanie akcją ratowniczo-gaśniczą do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej, a w szczególności:

- 1) Upewnia się, czy zaalarmowano Państwową Straż Pożarną.
- 2) Udaje się bezzwłocznie na miejsce zdarzenia.
- 3) Ocenia sytuację w zakresie zagrożenia pożarowego, wybuchowego bądź innego miejscowego zagrożenia oraz niebezpieczeństwa dla ludzi.
- 4) Podejmuje decyzję o częściowej lub całkowitej ewakuacji ludzi z budynku (strefy pożarowej).
- 5) Powoduje rozpoczęcie gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego.

Uwaga :

Pracownicy, uczniowie i inne osoby przebywający w obiekcie zobowiązani są do podporządkowania się osobie kierującej akcją ratowniczo-gaśniczą. Osoba ma prawo odstąpić od udziału w akcji ratowniczej jeżeli działanie te powodują dla niej zagrożenie życia lub zdrowia.

Każda osoba przystępując do akcji ratowniczo-gaśniczej powinna pamiętać, aby:

- a) w pierwszej kolejności ratować ludzi,
- b) wyłączyć dopływ energii elektrycznej w pomieszczeniach objętych pożarem,
- c) usunąć z zasięgu ognia materiały palne, cenne urządzenia oraz ważne dokumenty,
- d) nie otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi i okien do pomieszczeń, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.

Użytkownicy obiektu, którzy nie biorą udziału w alarmowaniu bezzwłocznie przystępują do akcji ratowniczo-gaśniczej używając podręcznego sprzętu gaśniczego znajdującego się w pobliżu, lecz bez narażania życia na niebezpieczeństwo. Jeżeli jest to już niemożliwe, należy ograniczyć się tylko do zamknięcia otworów drzwiowych i okiennych w danym pomieszczeniu, części budynku, aby ograniczyć rozprzestrzenianie się pożaru (ognia i dymu) i przystąpić do czynności ewakuacyjnych.

Z chwilą przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej osoba kierująca dotychczas akcją zobowiązana jest :

1. Przedstawić dotychczasową sytuację dowódcy jednostek Państwowej Straży Pożarnej.
2. Pozostać w dyspozycji przejmującego kierowanie akcją ratowniczo-gaśniczą w celu:
  - udzielania bieżących informacji w zależności od rozwoju sytuacji,
  - zapewnienia dostępu do poszczególnych pomieszczeń i urządzeń,

- zapewnienia czasowego ulokowania i doraźnej pomocy medycznej osobom poszkodowanym,
  - zabezpieczenia ewakuowanego mienia.
3. Zabezpieczyć pogorzelnisko w celu uniknięcia wtórnego pożaru oraz rozpoczęcia prac komisji powołanych do stwierdzenia przyczyn powstania pożaru.

ALARMOWANIE TELEFONICZNE PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

Po uzyskaniu połączenia z Państwową Strażą Pożarną należy wyraźnie podać:

- nazwę i dokładny adres obiektu, w którym powstał pożar,
- rodzaj zdarzenia (pożar, inne zagrożenie) i gdzie ma ono miejsce (rodzaj budynku, przeznaczenie pomieszczenia, rodzaj stosowanych materiałów np. „pali się w sali konferencyjnej na I piętrze)
- czy występuje zagrożenie życia i zdrowia ludzi (jeśli tak ile osób jest zagrożonych),
- kierunki dojazdu do budynku,
- swoje imię i nazwisko oraz funkcję.

Rozmowę rozłącza dyżurny na stanowisku kierowania Państwowej Straży Pożarnej po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia. Należy odpowiadać na każde zadane pytanie przez przyjmującego zgłoszenie dyżurnego.

W razie potrzeby należy alarmować inne służby.

Alarmowanie PSP należy prowadzić z miejsca bezpiecznego!!!

Równoległe z zaalarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu przeciwpożarowego oraz hydrantów wewnętrznych znajdujących się w budynku.

W pierwszej kolejności należy ogłosić alarm o zagrożeniu pożarowym.

Dla szkoły sposobem ogłoszenia alarmu pożarowego będzie uruchomienie dzwonka szkolnego w następującej modulacji

- 3 długie następujące po sobie sygnały dzwonka (ok. 10 sek.)

Do czasu przybycia straży pożarnej akcją ratowniczą sprawuje Dyrektor Szkoły lub jego Zastępca a w razie nieobecności wyznaczony pracownik szkoły przebywający w tym czasie w budynku.

Zasady ogólne postępowania podczas ewakuacji ludzi w sytuacjach zagrożenia

Ewakuację ludzi z budynków lub ich części zarządza się w przypadku powstania zdarzenia, którego rozmiary wskazują na możliwość zagrożenia zdrowia lub życia osób znajdujących się w obiekcie. Za takie zdarzenie należy uznać:

- pożar powstały w pomieszczeniach, w których stosowane są materiały palne, z uwagi na możliwość rozprzestrzenienia się pożaru,
- pożar, w wyniku którego wydzielają się substancje toksyczne lub powstaje duże zadymienie,
- pożar, który powstał w pobliżu klatki schodowej i w wyniku dalszego rozwoju może uniemożliwić ewakuację,
- pożar, którego nie udało się ugasić podręcznym sprzętem gaśniczym,
- każde inne niż pożar zdarzenie stanowiące zagrożenie dla konstrukcji budynku lub zagrażające zdrowiu i życiu przebywających w nim osób np. awaria techniczna, zagrożenie katastrofą budowlaną, zagrożenie wynikające z działalności terrorystycznej (podłożenie ładunku wybuchowego,

rozlanie niebezpiecznej substancji chemicznej, rozpylenie trujących gazów), powódź, intensywne opady śniegu, silne wiatry itp.

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i ewentualnie mienia z obiektu decyzję o podjęciu ewakuacji podejmuje i kieruje nią osoba kierująca akcją ratowniczo-gaśniczą.

Kierując ewakuacją nie należy dopuścić do paniki i w pierwszej kolejności udzielić pomocy osobom niepełnosprawnym i niedysponowanym (rannym, wystraszonym, itp.).

- Do czynności ratowniczych należy używać wszystkich sił i środków.
- Osoby zagrożone należy niezwłocznie wyprowadzić ze strefy niebezpieczeństwa i udzielić im natychmiastowej pomocy.
- Dokonując ewakuacji mienia należy przede wszystkim ewakuować najcenniejsze urządzenia, szczególnie ważne dokumenty i dane oraz mienie, które nie można ochronić przed zniszczeniem, a ponadto przedmioty utrudniające dostęp do ogniska pożaru lub ułatwiające rozprzestrzenianie się ognia.

Zasady postępowania podczas ewakuacji:

- W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar (zagrożenie) lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia, dymu (zagrożenia) oraz z pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie (zagrożenie) np. kondygnacje znajdujące się powyżej miejsca powstania pożaru.
- Po opuszczeniu pomieszczeń należy kierować ludzi do najbliższego bezpiecznego wyjścia ewakuacyjnego (klatek schodowych i wyjść poza obszar zagrożony pożarem lub na zewnątrz budynku), zgodnie z kierunkami określonymi przez znaki ewakuacyjne.
- W przypadku pożaru, przy znacznym zadymieniu dróg ewakuacyjnych, należy poruszać się w pozycji pochylonej (a nawet w pozycji „na czworaka”) starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na to, że w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych panować będzie mniejsze zadymienie przez co jednocześnie lepsza widoczność, niższa temperatura, mniej toksyczne środowisko. Nos i usta w miarę możliwości należy zasłaniać mokrą chustką, dla ułatwienia oddychania.
- Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, aby nie stracić orientacji kierunku ruchu.
- Bez wyraźnej potrzeby nie należy otwierać drzwi do pomieszczeń, które mogą być objęte pożarem i ewentualnie działaniem stałego urządzenia gaśniczego – gwałtowny dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
- W przypadku odcięcia dróg ewakuacyjnych osoby zagrożone powinny natychmiast powiadomić, dostępnymi środkami np. telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy, kierownika akcji ratowniczo-gaśniczej lub pracowników ochrony obiektu.
- Ludzi odciętych od wyjścia, znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu z oknem zewnętrznym, najbardziej oddalonym od miejsca pożaru i oczekiwać na pomoc z zewnątrz przy pomocy sprzętu

ratowniczych przybyłych jednostek Państwowej Straży Pożarnej lub innych jednostek ratowniczych.

- W miarę możliwości (wykorzystując wszystkie możliwe do wykorzystania środki techniczno-organizacyjne) sprawdzić na podstawie danych o obecności, czy wszystkie osoby opuściły obiekt. Praktyczne zasady ustalania liczby przebywających osób w poszczególnych strefach należy wyćwiczyć podczas prób ewakuacyjnych (ćwiczenia).
- Po zakończeniu ewakuacji osób należy dokładnie sprawdzić, czy wszyscy ludzie opuścili budynek. W razie jakichkolwiek podejrzeń o niezgodności stanu osobowego ewakuowanych z ilością osób mogących przebywać w obiekcie należy natychmiast fakt ten zgłosić dowódcy jednostek ratowniczo-gaśniczych przybyłym na miejsce akcji.
- Kierujący akcją ewakuacyjną ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określając w tym celu sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia.
- Po zakończeniu ewakuacji sprawdzić, czy pracownicy wykonali wszystkie przewidziane w przypadku ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego zadania (ćwiczenia).
- Zmierzyć czas ewakuacji ludzi (ćwiczenia).
- Sporządzić notatkę z ćwiczeń i omówić ich przebieg z pracownikami (ćwiczenia).

Uwaga : Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków do ewakuacji i ratowania ludzi!

ROZDZIAŁ IV

Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

1. Zasady ogólne

Szczegółowe zasady zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo, nieprzewidzianych instrukcją technologiczną prowadzone poza wyznaczonym na stałe do tego celu miejscem, określone są w niniejszym rozdziale.

Wszyscy pracownicy obiektu oraz firmy wynajmowane do prac remontowo-budowlanych wykonywanych w budynkach i pomieszczeniach zagrożonych pożarem, zobowiązane są bezwzględnie przestrzegać procedury i wymagań bezpieczeństwa pożarowego w trakcie przeprowadzania prac pożarowo niebezpiecznych z użyciem ognia otwartego lub urządzeń wydzielających ciepło zdolne do zapalenia występujących w obiekcie materiałów palnych.

Prace niebezpieczne pożarowo, nieprzewidziane instrukcją technologiczną prowadzone poza wyznaczonym na stałe do tego celu miejscem, należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo osoba odpowiedzialna za sprawy techniczne – kierownik produkcji wraz z wykonawcą i użytkownikiem sporządzi „Protokół zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym” według wzoru określonego załącznikiem do niniejszej *Instrukcji*.

Osoba odpowiedzialna za sprawy techniczne – kierownik produkcji powinna zapoznać zainteresowane osoby z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru.

Rozpoczęcie ww. prac może nastąpić tylko na podstawie „Zezwolenia na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo”, wydanego przez osobę odpowiedzialną za sprawy techniczne – kierownika produkcji, stanowiącego załącznik do niniejszej *Instrukcji*.

Budynki, pomieszczenia lub miejsca, w których mają się odbywać prace, należy oczyścić z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń.

Butle z gazami sprężonymi mogą znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie wykonywania prac i pod stałym nadzorem.

Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Miejsce prowadzonych prac wykonawca zabezpiecza sprzętem gaśniczym umożliwiającym likwidację wszelkich możliwych źródeł pożaru.

Sprzęt używany do wykonywania prac musi być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

2. Przygotowanie obiektu i pomieszczeń do prowadzenia prac

Przygotowanie obiektu polega na:

- 1) oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń,
- 2) odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych i niepalnych w opakowaniach palnych,
- 3) zabezpieczeniu przed działaniem np. odprysków spawalniczych materiałów, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi itp.,

- 4) sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń,
- 5) uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów kanalizacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
- 6) zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami pożarowo niebezpiecznymi,
- 7) sprawdzeniu, czy w miejscu planowanych prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
- 8) przygotowaniu w miejscu dokonywania prac pożarowo niebezpiecznych m.in.:
  - napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki np. drutu spawalniczego, elektrod itp.,
  - materiałów osłonowych i izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac,
  - podręcznego sprzętu gaśniczego,
  - zapewnieniu stałej drożności przejść, dróg i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.

3. Wytyczne zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych

Przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:

- na stanowiskach pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze, gazy i pyły palne w ilości niezbędnej do prowadzenia prac, z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy,
- zapas substancji znajdującej się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczonych), szczelnych opakowaniach,
- pozostawianie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione,
- po zakończeniu prac wszystkie naczynia, wanny i pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe,
- ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie powinny zalegać na urządzeniach stanowiska, w przewodach wentylacyjnych i na podłożu,
- prace niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem, lub pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub gazów palnych, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów palnych w pomieszczeniu nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości.

4. Obowiązki osób związanych z pracami niebezpiecznymi

Do obowiązków wykonawcy prac pożarowo niebezpiecznych w szczególności należy:

1. sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania się pożaru,
2. ściśle przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac,
3. znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
4. sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac pożarowo niebezpiecznych,
5. ściśle przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych,
6. sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego,
7. rozpoczynanie prac pożarowo niebezpiecznych tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia,
8. przerywanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu,
9. informowanie administratora (użytkownika) o zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia ugaszonego podczas wykonywania czynności pożarowo niebezpiecznych,
10. dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia w celu stwierdzenia, czy podczas wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych nie zainicjowano pożaru.

5. Kontrola miejsc pracy po ich zakończeniu

Po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych w obiekcie, oraz na przyległym terenie należy przeprowadzić dokładną kontrolę, mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się cząstek materiałów w rejonie prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz, czy sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie 2, 4 i 8 godzin, licząc od czasu zakończenia prac pożarowo niebezpiecznych.

ROZDZIAŁ V

Sposoby praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji

1. Postanowienia ogólne

Zgodnie z § 13 ust. 1 przepisu [3] właściciel lub zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób, nie będących jej stałymi użytkownikami powinien co najmniej raz na 1 rok przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji. Dla szkół ewakuacja powinna być przeprowadzona do końca września każdego rozpoczętego roku szkolnego.

Podstawowym obowiązkiem właściciela lub zarządcy budynku z zakresu ochrony przeciwpożarowej jest zapewnienie osobom przebywającym w budynku bezpieczeństwa oraz możliwości ewakuacji.

Konieczność przeprowadzenia ewakuacji ludzi z budynku występuje w sytuacjach zagrażających ich zdrowiu lub życiu takich jak: pożar, katastrofa, zagrożenie terrorystyczne lub inne zagrożenie miejscowe.

Decyzję o podjęciu ewakuacji w warunkach rzeczywistego zagrożenia podejmuje Kierujący Akcją Ratowniczą – Dyrektor, Z-ca Dyrektora lub osoba wyznaczona do KAR.

2. Cel ćwiczenia

Celem prowadzonego ćwiczenia jest:

- pogłębienie i utrwalenie wiadomości o zasadach postępowania w przypadku pożaru,
- przygotowanie pracowników do współdziałania ze strażą pożarną w walce z pożarami,
- doskonalenie działań osób funkcyjnych, pracowników i w przypadku powstania pożaru,
- sprawdzenie funkcjonowania systemu alarmowania pożarowego,
- doskonalenie metod łączności i współdziałania w akcjach ratowniczych pomiędzy różnymi służbami ratowniczymi,
- sprawdzenie funkcjonowania występujących w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych,
- sprawdzenie realności założeń instrukcji bezpieczeństwa pożarowego,
- wyrobienie właściwych zachowań u pracowników w razie usłyszenia alarmu pożarowego i konieczności ewakuacji,
- sprawdzenie rzeczywistego czasu ewakuacji ludzi z poszczególnych kondygnacji.

Jeżeli w ćwiczeniu będzie brała udział Straż Pożarna (lub też inne służby) przedsięwzięcie to służy również:

- zapoznaniu ratowników (strażaków) ze specyfiką budynku oraz jego układem komunikacyjnym,
- ocenie sprawności technicznej punktów czerpania wody,

- rozpoznaniu dróg pożarowych oraz ocenie dostępu do budynku dla samochodów specjalnych,
- doskonaleniu współdziałania pomiędzy różnymi służbami ratowniczymi.

3. Organizacja ćwiczenia

Przygotowanie ćwiczenia powinno obejmować:

- 1) opracowanie zarządzenia dotyczącego praktycznego sprawdzenia warunków ewakuacji, w którym należy:
  - ustalić termin ćwiczenia, w porozumieniu z jednostkami ratowniczymi i służbami mającymi uczestniczyć w danym przedsięwzięciu,
  - wyznaczyć kierownika ćwiczenia,
- 2) powiadomienie Komendanta Powiatowego PSP o terminie przeprowadzenia ćwiczenia, nie później niż na tydzień przed jego przeprowadzeniem,
- 3) sprawdzenie aktualności *Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego*,
- 4) przeprowadzenie szkolenia z pracownikami z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
- 5) określenie metod i środków porozumienia stosowanych podczas ćwiczenia,
- 6) wyznaczenie obserwatora ćwiczenia,
- 7) opracowanie przez kierownika ćwiczenia „Planu praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji” według wzoru stanowiącego załącznik do niniejszej *Instrukcji*.

4. Przebieg ćwiczenia

Sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji przeprowadza kierownik ćwiczenia przy pomocy osób ujętych w planie ćwiczenia.

Ćwiczenie przeprowadza się zgodnie z zatwierdzonym „Planem praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji”.

Kierownik ćwiczenia może zmienić plan ćwiczenia tylko w przypadkach koniecznych, wynikających z rozwoju sytuacji w czasie ćwiczeń.

Podstawowym zadaniem osób podczas ewakuacji jest:

- zachować spokój,
- zabezpieczyć dokumenty i nośniki informacji niejawnych,
- wyłączyć urządzenia elektryczne,
- zabrać ze sobą dokumenty osobiste, przepustki, okrycie wierzchnie,
- zamknąć okna, opuścić pomieszczenie,
- udzielić pomocy osobom rannym i poszkodowanym,
- udać się do najbliższej klatki schodowej i opuścić budynek,
- skierować się do rejonu ewakuacji wyznaczonego dla swojego działu,
- podporządkować się poleceniom Kierującego Akcją Ratowniczą lub przełożonego.

W trakcie ćwiczenia zabrania się:

- stosowania pozoracji ogniem otwartym w miejscach, w których ze względu na właściwości występujących materiałów może dojść do pożaru lub wybuchu,
- stosowanie drażniących i toksycznych środków pozoracji,
- silnego zadymiania rejonu ewakuacji,
- używania niesprawnego sprzętu i urządzeń ratowniczych,
- blokowania dróg pożarowych i ewakuacyjnych.

Kierownik ćwiczenia może w dowolnym momencie przerwać ćwiczenie, jeżeli zaistnieje sytuacja powodująca zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi albo stwarzająca zagrożenie dla mienia.

5. Omówienie ćwiczenia

Omówienie ćwiczenia jest jednym z podstawowych obowiązków kierownika ćwiczenia. Po zakończeniu ćwiczenia wyznaczeni obserwatorzy powinni przekazać kierownikowi swoje spostrzeżenia i uwagi. Problemy, które uwidoczniły się w trakcie sprawdzianu powinny być poddane analizie w celu ich rozwiązania.

Omówienie powinno obejmować:

- stopień osiągnięcia postawionych celów,
- przykłady prawidłowych działań i wyróżniające zachowanie się osób,
- zasadnicze błędy w wykonywaniu zadań,
- napotkane przeszkody i trudności, które wystąpiły podczas ćwiczenia,
- ogólną ocenę przedsięwzięcia.

ROZDZIAŁ VI***Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią Instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi***

1. Szkolenie przeciwpożarowe ma na celu zapoznanie pracowników z:
  - a) zagrożeniem pożarowym występującym w obiekcie,
  - b) sposobami eliminacji zagrożenia pożarowego,
  - c) przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej,
  - d) zasadami postępowania na wypadek powstania pożaru,
  - e) zasadami obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego,
  - f) zasadami obsługi hydrantów zewnętrznych i wewnętrznych,
  - g) zasadami uruchomienia stałych instalacji gaśniczych gazowych,
  - h) warunkami prowadzenia ewakuacji osób i mienia.

2. Możliwe rodzaje szkoleń mających na celu zapoznanie użytkowników budynku z „Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego”:
  - a) szkolenie stacjonarne,
  - b) szkolenie w formie „e-learning”,
  - c) zapoznanie z „Instrukcją...” we własnym zakresie.Konieczne jest zapoznanie użytkowników obiektu przede wszystkim z:
  - zagrożeniem pożarowym występującym na stanowisku pracy;
  - zasadami i warunkami bezpiecznej ewakuacji osób i mienia;
  - zasadami przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym;
  - zasadami użycia podręcznego sprzętu gaśniczego;
  - obowiązkami pracowników wynikającymi z niniejszej „Instrukcji...”.

3. Dokumentacja szkoleń:

Dokumentację ze szkolenia przeciwpożarowego stanowi oświadczenie pracownika - wzór w załączniku. Druk oświadczenia po podpisaniu włącza się do akt osobowych pracownika.

PRZYKŁADOWA TEMATYKA SZKOLENIA PRZECIWPÓŻAROWEGO

Proponowany program szkolenia przeciwpożarowego:

Lp.	NAZWA TEMATU	CZAS
1.	Regulacje prawne, podstawowe przepisy prawne z dziedziny ochrony przeciwpożarowej.	10 min
2.	Przyczyny postawiania i rozprzestrzeniania się pożarów i innych zagrożeń.	10 min
3.	Organizacja ochrony przeciwpożarowej w jednostce wojskowej.	20 min
4.	Zasady postępowania w przypadku powstania pożaru.	20 min
5.	Zasady organizacji i prowadzenia ewakuacji.	20 min
6.	Wyposażenie obiektów w podręczny sprzęt gaśniczy.	20 min
7.	Podstawowe zasady obsługi sprzętu gaśniczego (pokaz praktyczny).	35 min
RAZEM		135min

Tematyka szkoleń powinna obejmować m. in.:

- Przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów;
- Proces spalania, przerywanie procesu spalania przy użyciu środków gaśniczych;
- Rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego oraz jego zastosowanie;
- Podstawowe zasady bezpieczeństwa pożarowego uwzględniające specyfikę budynku i możliwe rodzaje zagrożeń;
- Zadania i obowiązki osób przy zapobieganiu pożarom oraz postępowanie w przypadku ich powstania;
- Prowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym;
- Zagrożenia pożarowe wynikające z:
  - eksploatacji instalacji i urządzeń elektrycznych, gazowych, ogrzewczych, itp.
  - właściwości materiałów przechowywanych w budynku;
  - warunków magazynowania materiałów;
  - sąsiedztwa i usytuowania budynku.

Rozwinięcie niektórych z wymienionych tematów przedstawiono niżej.

Ad. 1. Przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów

Omawiając ten temat prowadzący powinien przedstawić najczęściej występujące przyczyny powstawania pożarów oraz określić zagadnienia ze szczególnym zwróceniem uwagi na nieostrożność lub nieprawidłową działalność człowieka.

Do podstawowych przyczyn powstawania pożarów należy zaliczyć:

Wady urządzeń i instalacji elektrycznych

Najczęściej występującą przyczyną powstawania pożarów są wady urządzeń i instalacji elektrycznych. Występowanie tych pożarów stwarza konieczność znajomości wzajemnego związku zjawisk elektrycznych i wiążących się z nimi elementów stanowiących o zagrożeniu pożarowym. Do podstawowych przyczyn pożarów związanych z przepływem prądu elektrycznego należy zaliczyć:

- przeciążenia (nadmierne obciążenie mechaniczne silników elektrycznych, bądź przyłączenie do danego obwodu elektrycznego nadmiernej liczby odbiorników prądu),
- przepięcia (krótkotrwały wzrost napięcia w obwodzie elektrycznym ponad dopuszczalną wartość, powstający w związku z nagłymi zmianami napięć, np. w przypadku gwałtownego wyłączenia urządzenia spod napięcia, zwarc lub uderzenia pioruna w instalację elektryczną),
- zwarcia (zakłóceniewe połączenie jakiegokolwiek obwodu elektrycznego z punktami uziemionymi lub należącymi do różnych faz),
- zwarcia łukowe inaczej łuk elektryczny (przestrzeń wypełniona świecącym silnie zjonizowanym gazem przewodzącym prąd elektryczny między dwoma odcinkami przewodów),
- oporność przejścia i działanie iskry elektrycznej,
- niewłaściwe użytkowanie odbiorników prądu elektrycznego,
- wyladowania atmosferyczne,
- elektryczność statyczna.

Nieostrożność osób dorosłych

Niebezpieczeństwo pożarowe powstające w związku z nieostrożnością osób dorosłych związane jest przede wszystkim z niezachowaniem porządku w obiektach i poza nimi, porzucaniem niedopałków papierosów oraz nieostrożnym posługiwaniem się otwartym ogniem. Zagrożenie to dotyczy w głównej mierze materiałów łatwo palnych, które nierzadko występują w postaci rozdrobnionej. Materiały te stanowią ponadto pomost pożarowy, po którym pożar może przenosić się z miejsca na miejsce.

Niewłaściwe używanie cieczy łatwo zapalnych

Zagrożenie pożarowe powodowane nieostrożnym używaniem cieczy łatwo zapalnych, związane jest z cieczami zaliczanymi do I i II klasy niebezpieczeństwa pożarowego. Ciecze należące do I klasy niebezpieczeństwa pożarowego to takie, których temperatura zapłonu nie przekracza 21°C, zaś ciecze zaliczane do II klasy niebezpieczeństwa pożarowego to te, których temperatura zapłonu wynosi od 21°C do 55°C. Ciecze te są stwarzają dość duże zagrożenie, bo już w temperaturze pokojowej powstają pary tych cieczy o stężeniach w granicach zapalności /wybuchowości/. Wystarczy zatem bodziec energetyczny /iskra, płomień/ aby wytworzona mieszanina uległa zapaleniu. Zagrożenie pożarowe od tych cieczy jest wynikiem ich szybkiego utleniania się i tworzenia mieszanin mogących ulec zapaleniu przy bezpośrednim kontakcie ze źródłem zapłonu lub przy ogrzaniu cieczy do temperatury zapalenia.

Stosunkowo największe zagrożenie ze strony nieprawidłowego użytkowania cieczy łatwo zapalnych występuje najczęściej w zakładach usługowych, w stacjach obsługi samochodów oraz przy różnych pracach porządkowych.

Prowadzenie prac pożarowo niebezpiecznych

Prace pożarowo niebezpieczne jako jedna z przyczyn powstawania pożarów stanowią dość znaczny odsetek ogółu powstających pożarów. Szczególne zagrożenie pożarowe występuje w wyniku spawania i cięcia metali, gdzie w miejscu wykonywania tych czynności powstają iskry będące rozpalonymi cząsteczkami metali, krople płynnego metalu i promieniowanie ciepłe nagranych elementów. Temperatura rozpalonych cząsteczek metalu waha się od 550°C do 1200°C, a zatem jest oczywiste, że w środowisku materiałów palnych prawdopodobieństwo powstania pożaru jest bardzo duże.

Podpalenia

Celowe działanie człowieka zwykle mające na celu zatarcie śladów kradzieży, przestępstwa itp.

Wady urządzeń mechanicznych i ich nieprawidłowe użytkowanie

Przyczynami powstawania pożarów mogą być także wady konstrukcyjne urządzeń mechanicznych, bądź ich nieprawidłowa eksploatacja. Niebezpieczeństwo pożarowe wynika tutaj z możliwości powstania tarcia. Tarcie z kolei prowadzi do nagrzewania się ciał trących, a to z kolei prowadzi do wydzielania się ciepła, które w obecności materiału palnego może stać się przyczyną powstania pożaru.

Sprzyjającymi warunkami do powstania pożaru są przede wszystkim zanieczyszczenia elementów maszyn, a także przenoszenie ciepła wywołanego tarciami w sąsiedztwo materiałów palnych, a szczególnie łatwo zapalnych.

Samozapalenia

Pod pojęciem samozapalenia należy rozumieć proces w wyniku, którego następuje wydzielanie ciepła i nagrzewanie się substancji bez udziału ciepła z zewnątrz, aż do osiągnięcia temperatury, w której dana substancja zapala się samorzutnie.

Procesowi samozapalenia może ulec wiele substancji, które można podzielić na następujące grupy:

- oleje, tłuszcze roślinne i zwierzęce,
- siarczki żelaza,
- produkty pochodzenia roślinnego,
- substancje chemiczne i mieszaniny.

Przyczyny rozprzestrzeniania się pożarów:

Budowlane:

- nie zabezpieczone konstrukcje drewniane i stalowe,
- brak wentylacji pożarowej,
- niewłaściwe powierzchnie stref pożarowych,
- zwarta zabudowa,
- łatwo zapalne pokrycie dachowe,
- brak zabezpieczenia instalacji wentylacyjnej.

Techniczne zabezpieczenia przeciwpożarowe:

- brak lub niesprawność instalacji sygnalizacyjno - alarmowej,
- brak lub niesprawność urządzeń gaśniczych,
- brak lub niesprawność podręcznego sprzętu gaśniczego,
- brak przeszkolenia załogi w obsłudze sprzętu.

Warunki atmosferyczne:

- susza,
- brak lub niesprawna instalacja odgromowa,
- mróz,
- silne wiatry.

Związane z akcją ratowniczo - gaśniczą straży pożarnych:

- późne alarmowanie straży pożarnych,
- utrudniony dojazd dla straży pożarnych,
- utrudniony dostęp do obiektów,
- niedostateczne przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne.

Ad. 2. Proces spalania, przerywanie procesu spalania przy użyciu środków gaśniczych

Celem tego wykładu jest przedstawienie zjawiska spalania, czynników warunkujących proces spalania oraz sposobów jego przerywania.

Spalanie jest to złożony fizykochemiczny proces wzajemnego oddziaływania materiału palnego (paliwa) i utleniacza (najczęściej tlenu z powietrza), charakteryzujący się wydzielaniem ciepła i światła.

Wspomniany proces fizykochemiczny oznacza, że obserwować można zarówno przekształcenia materiału charakterystyczne dla przemian fizycznych (np. utratę spójności materiału, jego odkształcenia, utratę masy itp.) jak i chemicznych (np. powstawanie nowych substancji, które dotychczas nie występowały). Inaczej spalanie można nazwać gwałtownym utlenianiem.

Wyróżnić można dwa rodzaje spalania: płomieniowe i bezpłomieniowe (tlenie). Spalanie płomieniowe towarzyszy większości materiałów takich jak: drewno, tworzywa sztuczne, guma, ciecze i gazy palne. Ze spalaniem bezpłomieniowym mamy do czynienia w przypadku koksu, torfu, węgla drzewnego.

Czynnikami warunkującymi występowanie spalania są:

- paliwo w odpowiedniej ilości,
- utleniacz w odpowiednim stężeniu,
- źródło ciepła o odpowiedniej energii.

Spalanie można przerwać stosując jedną z metod lub kilka razem:

- chłodzenie strefy spalania, materiału palnego,
- izolowanie materiału palnego od utleniacza,
- obniżanie stężenia utleniacza, rozcieńczanie strefy pożaru,
- spowolnienie reakcji spalania na drodze chemicznej.

Przerywanie procesu spalania przy użyciu środków gaśniczych.

Do najczęściej spotykanych środków gaśniczych należy zaliczyć:

- wodę i jej roztwory,
- piany gaśnicze (ciężkie, średnie, lekkie),
- proszki gaśnicze,
- gazy gaśnicze (CO₂, N₂, argon, inne mieszaniny gazów obojętnych),
- zamienniki halonów (np. gazy FE-36, FM-200, CA-410).

Działanie wymienionych wyżej środków gaśniczych może być: chłodzące, izolujące, rozcieńczające, inhibicyjne.

Działanie poszczególnych środków gaśniczych przedstawia się następująco:

środek gaśniczy	działanie gaśnicze
woda i jej roztwory	- chłodzenie materiału palnego (duże ciepło parowania wody) - rozcieńczanie strefy spalania (para wodna)
piany gaśnicze	- chłodzenie - izolowanie - rozcieńczanie
proszki gaśnicze	- spowalnianie reakcji spalania - izolowanie
gazy gaśnicze	- obniżenie stężenia utleniacza, rozcieńczanie
halony oraz ich zamienniki	- spowalnianie reakcji spalania

Zakres stosowania danego środka gaśniczego wynika przede wszystkim z rodzaju palącego się materiału.

Wyróżniamy 4 grupy pożarów:

grupa A – pożary ciał stałych organicznych, np. drewno, papier, węgiel, tworzywa sztuczne, tkaniny, słoma,

grupa B – pożary cieczy palnych i substancji stałych topiących się, np. benzyna, olej, tłuszcz, alkohol, wosk, naftalen,

grupa C – pożary gazów palnych, np. metan, gaz ziemny, propan, butan, acetylen,

grupa D – pożary metali ziem rzadkich, np. sód, lit, potas, magnez, glin,

grupa F – pożary tłuszczów jadalnych, np. oleje spożywcze stosowane w gastronomii i kuchniach domowych.

Wymienione wcześniej środki gaśnicze nadają się do gaszenia odpowiednich grup pożarów. I tak :

Woda nadaje się głównie do gaszenia pożarów grupy A, natomiast z ograniczeniami także do grup: B i C. Wodą nie można gasić metali (sód, lit, potas, itp.) karbidu, olejów i cieczy palnych silnie nagranych, materiałów i urządzeń pod napięciem.

Piany nadają się szczególnie do gaszenia pożarów grupy B. Można je także użyć do gaszenia pożarów grup A i C. Ponieważ piana zawiera wodę, nie należy jej stosować tam gdzie zabronione jest stosowanie wody.

Proszki stosuje się, w zależności od ich rodzaju, do gaszenia pożarów grup B i C – proszki węglanowe; grup A, B, C – proszki fosforanowe; klasy D – proszki specjalne. Proszki można stosować do gaszenia urządzeń pod napięciem, zachowując odległość minimum 1,5 m.

Gazy gaśnicze są to gazy niepalne, nie podtrzymujące palenia i nie wchodzące w reakcje chemiczne z gaszonymi materiałami. Główne działanie gaśnicze to obniżenie stężenia tlenu w powietrzu do wartości, przy której proces palenia ustaje. Najpowszechniej stosowanym gazem gaśniczym jest dwutlenek węgla - CO₂ (np. w gaśnicach śniegowych). Znakomicie nadaje się do gaszenia pożarów grup B i C oraz urządzeń pod napięciem. Nie wolno stosować go do gaszenia siarki i metali (sód, potas, wapń, magnez, cynk). Ze względu na niską temperaturę (-78°C) wydobywającego się dwutlenku węgla należy zachować ostrożność (chronić ręce) przy gaszeniu oraz w odniesieniu do urządzeń nie odpornych na nagłe zmiany temperatury.

Ad. 3. Rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego oraz jego zastosowanie

Podręczny sprzęt gaśniczy - służy do gaszenia pożarów w zarodku, uruchamiany jest ręcznie. Do podręcznego sprzętu gaśniczego zaliczamy:

- gaśnice,
- koce gaśnicze,
- hydronetki,

Koce gaśnicze produkowane są zwykle w dwóch rozmiarach: 1,5 x 1,5 m oraz 1,5 x 2,0 m. Wykonane są w postaci płachty materiału z włókna szklanego. Sposób gaszenia kocem polega na odcięciu dopływu powietrza (tlenu) do palącego się materiału przez narzucenie, przykrycie go kocem.

Koc po użyciu należy umyć wodą, wysuszyć i złożyć wg instrukcji. Koc ma zastosowanie do gaszenia pożarów grup A i B.

Hydronetka to pompka ssąco – tłocząca (napędzana ręcznie) z własnym zbiornikiem prostopadłościennym, o pojemności 15 lub 20 l, zawierającym wodę. Hydronetka nadaje się do gaszenia pożarów materiałów stałych nie będących pod napięciem (pożary grupy A). Hydronetka powinna być cały czas napełniona wodą.

Gaśnice są to przenośne zbiorniki ze środkiem gaśniczym, wyposażone w układ do podawania tego środka.

Przeznaczenie poszczególnych rodzajów gaśnic

Podział gaśnic (typy):

- płynowe (pianowe) – oznaczane GWP lub GW [ilość środka w litrach]
- proszkowe – oznaczane GP [ilość środka w kg],
- śniegowe – oznaczane GS [ilość środka w kg],

Po oznaczeniu typu gaśnicy umieszcza się dodatkowo literę **x** lub **z** (np. GP 2x).

- Symbol **x** – oznacza, że środek gaśniczy i gaz wyrzucający znajdują się w tym samym zbiorniku (gaśnica pod stałym ciśnieniem). Gaśnica cały czas jest gotowa do użycia (działania). Zaraz po uruchomieniu dźwigni uzyskujemy wypływ środka gaśniczego.
- Symbol **z** – oznacza, że czynnik wyrzucający środek gaśniczy (gaz – zwykle CO₂) znajduje się w osobnym zbiorniku (naboju). Gaśnica jest gotowa do użycia po upływie 4-5 s od chwili wciśnięcia zbijaka. Po upływie tego czasu możemy już nacisnąć dźwignię zaworu przy parownicze uzyskując wypływ środka gaśniczego.

Gaśnice płynowe GWP (GW)

Zawierają wodę ze środkiem pianotwórczym. Po uruchomieniu powstaje piana mechaniczna. Nadają się do gaszenia pożarów grupy A i B. Ponieważ piana zawiera wodę, nie należy jej stosować tam gdzie zabronione jest stosowanie wody, więc nie można gasić metali (sód, potas, lit, cez, glin, żelazo), karbidu, olejów i cieczy palnych silnie nagranych oraz materiałów i urządzeń pod napięciem.

Gaśnice proszkowe GP

Zawierają proszek gaśniczy, który jest wyrzucany gazem. Nadają się do gaszenia pożarów grup ABC lub D w zależności od rodzaju proszku. Proszki można stosować do gaszenia urządzeń pod napięciem, zachowując odległość minimum 1,5 m.

Gaśnice śniegowe GS

Zawierają ciekły CO₂. Ze względu na niską temperaturę (-78°C) wydobywającego się dwutlenku węgla należy zachować ostrożność (ręce) przy gaszeniu oraz w odniesieniu do urządzeń nie odpornych na nagłe zmiany temperatury. Nadają się do gaszenia pożarów grup BC_E. Nie wolno stosować ich do gaszenia siarki i metali (sód, potas, wapń, magnez, cynk). Można stosować do gaszenia urządzeń pod napięciem (zwykle do 1 kV).

Z A Ł A C Z N I K I

- 1) załącznik nr 1 – Plan sytuacyjny
- 2) załącznik nr 2 – Plan ewakuacji parter
- 3) załącznik nr 3 – Plan ewakuacji piętro
- 4) załącznik nr 4 - Instrukcja postępowania na wypadek pożaru
- 5) załącznik nr 5 - Instrukcja ogólna przeciwpożarowa
- 6) załącznik nr 6 - Wyciąg z „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” Instrukcja przeciwpożarowa
- 7) załącznik nr 7 - Zasady gaszenia pożarów podręcznym sprzętem gaśniczym
- 8) załącznik nr 8 - Zasady gaszenia pożarów podręcznym sprzętem gaśniczym
- 9) załącznik nr 9 - Zezwolenie na rozpoczęcie prac niebezpiecznych pożarowo
- 10) załącznik nr 10 - Plan praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji
- 11) załącznik nr 11 – Oświadczenie
- 12) załącznik nr 12 - Wzór oświadczenia o zapoznaniu z przepisami przeciwpożarowymi

Plan sytuacyjny

Plan ewakuacji parter

Plan ewakuacji piętro

INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU

INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU

I. ALARMOWANIE

1. W przypadku powstania pożaru należy zachować spokój, nie wywoływać paniki i natychmiast zaalarmować okrzykiem „PALI SIĘ - POŻAR!” innych pracowników, uruchomić najbliższy ręczny ostrzegacz pożarowy lub telefonicznie zawiadomić:

CENTRUM POWIADAMIANIA RATUNKOWEGO
lub STRAŻ POŻARNĄ

112
998

2. Alarmując należy podać:

- gdzie i co się pali (adres, nazwa obiektu),
- czy istnieje zagrożenie ludzi,
- nazwisko i numer telefonu, z którego wzywa się straż pożarną.

UWAGA! Odłożyć słuchawkę dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia i odczekać chwilę przy telefonie na ewentualne sprawdzenie.

3. O powstałym pożarze należy ponadto powiadomić:

POLICJĘ
DYREKTORA / KIEROWNIKA ZAKŁADU

997
8888888888

4. W razie potrzeby (nieszczęśliwy wypadek, awaria) alarmować:

POGOTOWIE RATUNKOWE
POGOTOWIE ENERGETYCZNE
POGOTOWIE GAZOWE
POGOTOWIE WODNO-KANALIZACYJNE

999
991
992
994

II. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU

1. Równocześnie z alarmowaniem należy natychmiast przystąpić do gaszenia ognia przy pomocy znajdującego się w pobliżu sprzętu pożarniczego (np.: gaśnice, agregaty gaśnicze, hydranty pożarowe) i nieść pomoc zagrożonym osobom.
2. Do czasu przybycia straży pożarnej akcją kieruje Dyrektor/Kierownik Zakładu lub wyznaczona przez niego osoba.
3. Z chwilą przybycia straży pożarnej należy podporządkować się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki i udzielić niezbędnych informacji.
4. Każda osoba przystępująca do akcji powinna pamiętać, że:
  - w pierwszej kolejności należy ratować ludzi,
  - należy wyłączyć dopływ prądu i gazu do pomieszczeń objętych pożarem,
  - nie wolno otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi, okien i innych otworów w budynkach objętych pożarem, gdyż sprzyja to rozprzestrzenianiu się ognia,
  - nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem, cieczy palnych i substancji chemicznych reagujących z wodą np. karbidu, sodu, potasu i innych,
  - należy usuwać z zasięgu ognia materiały palne, a w szczególności butle z gazami technicznymi, naczynia z cieczami palnymi, cenne maszyny i ważne dokumenty,
  - umiejętne stosowanie środków gaśniczych umożliwi szybkie ugaszenie pożaru.

Podstawa prawna:

- Ustawa o ochronie przeciwpożarowej z 24 sierpnia 1991 r. z późniejszymi zmianami.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 80, poz. 563).

Zatwierdzam _____

data i podpis

TOP DESIGN ®

INSTRUKCJA OGÓLNA PRZECIWOPOŻAROWA

INSTRUKCJA OGÓLNA PRZECIWOPOŻAROWA

- I. Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, poprzez:
- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru,
  - zapewnieniu sił i środków do zwalczania pożaru,
  - prowadzenie działań ratowniczych.
- II. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także osoba fizyczna, prawna, organizacje i instytucje obowiązane są zabezpieczyć użytkowane środowisko, budynek, obiekt lub teren przed zagrożeniem pożarowym i ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych.
- III. Każda osoba, pracownik obowiązany jest zwracać baczną uwagę na przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych.
- IV. W obiektach oraz na terenach przyległych do nich jest **ZABRONIONE** wykonywanie czynności które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji:
1. Używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon występujących materiałów:
    - w strefie zagrożenia wybuchem,
    - w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,
    - w miejscach występowania innych materiałów palnych określonych przez właściciela lub zarządcę i oznakowanych zgodnie z PN dotyczących znaków bezpieczeństwa.
  2. Użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo z warunkami określonymi przez producenta.
  3. Garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nie przeznaczonych do tego celu jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa pojazdu i nie odłączono na stałe zasilania akumulatorowego pojazdu.
  4. Rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoly i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5m od obiektu.
  5. Rozpalanie ognisk lub wysypywanie gorącego popiołu i żużli w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów w odległości mniejszej niż 10m.
  6. Składowanie poza budynkami w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu.
  7. Użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.
  8. Przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wnętrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5m od:
    - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100°C)
    - linii kablowych o napięciu 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz rozdzielnic prądu, elektrycznego, przewodów siłowych i gniazd wtykowych o napięciu 400V.
  9. Stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych jeżeli zostają umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki.
  10. Instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych jak wyłączniki, przelączniki, gniazda wtyczkowe bezpośrednio na podłożu palnym jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.
  11. Składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczenie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości.
  12. Składowanie materiałów palnych na nieużytkowych poddaszach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach.
  13. Zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie.
  14. Lokalizowanie elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych.
  15. Wykorzystywanie drogi ewakuacyjnej z sali widowiskowej lub innej o podobnym przeznaczeniu, w której następuje jednoczesna wymiana publiczności (użytkowników), jako miejsca oczekiwania na wejście do tej sali.
  16. Uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
    - gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
    - przeciwwybuchowych urządzeń odciążających,
    - źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
    - urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
17. Napełnianie gazem płynnym butli na stacjach paliw, stacjach gazu płynnego i w innych obiektach nie przeznaczonych do tego celu oraz nie umieszczenie na stacji na odmierzaczu gazu płynnego informacji o nie napełnianiu butli.
18. Przekraczanie dobowego zapotrzebowania materiału niebezpiecznego na stanowisku pracy.
19. Przechowywanie materiałów niebezpiecznych pożarowo w pomieszczeniach piwnicznych, strychach, na poddaszach i strychach, w obrębie klatek schodowych i korytarzy oraz w innych pomieszczeniach ogólnie dostępnych jak również na tarasach, balkonach i loggiach.
20. Używanie podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych niezgodnie z ich przeznaczeniem.
- V. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu:
1. Przestrzega przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych.
  2. Wyposaża obiekty, zgodnie z wymaganiami przepisów techniczno-budowlanych, w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze i przeciwpożarowe wyłączniki prądu.
  3. Utrzymuje urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej.
  4. Umieszcza w widocznych miejscach instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych.
  5. Oznakowuje znakami zgodnymi z PN dotyczącymi znaków bezpieczeństwa:
    - drogi ewakuacyjne oraz pomieszczenia w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
    - miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
    - miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
    - miejsca usytuowania przeciwpożarowych wyłączników prądu, kurków głównych instalacji gazowej oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
    - pomieszczenia w których występują materiały niebezpieczne pożarowo,
    - drabiny ewakuacyjne, rękawy ratownicze, pojemniki z maskami do ewakuacji, miejsca lokalizacji kluczy do wyjść ewakuacyjnych,
    - dzwigi dla ekip ratowniczych,
    - przeciwpożarowe zbiorniki wodne.
  6. Zapewnia osobom przebywającym w budynku, obiekcie, terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji.
  7. Przygotowuje budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej.
  8. Ustala sposób postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia.
  9. Zaznajamia pracowników z przepisami przeciwpożarowymi a w szczególności z:
    - instrukcją bezpieczeństwa pożarowego,
    - instrukcją technologiczno-ruchową,
    - sposobami alarmowania na wypadek pożaru,
    - rozmieszczeniem i obsługą podręcznego sprzętu gaśniczego,
    - przewidzianymi sposobami ewakuacji ludzi i mienia na wypadek powstania pożaru oraz postępowania do czasu przybycia jednostek ratowniczo-gaśniczych.
  10. Utrzymuje znajdujące się na ich terenie drogi pożarowe w stanie umożliwiającym wykorzystywanie tych dróg przez pojazdy jednostek ochrony przeciwpożarowej.
  11. Opracowuje instrukcje bezpieczeństwa pożarowego dla obiektów lub części stanowiących odrębne strefy pożarowe.
- VI. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości bądź zagrożenia pożarem powiadomić przełożonych i służby interwencyjne.
- Telefon Alarmowy 112**
Telefon Państwowej Straży Pożarnej 998
- VII. Osoby i pracownicy nie przestrzegający przepisów przeciwpożarowych podlegają sankcjom kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń.
- Podstawa opracowania:
Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r o ochronie przeciwpożarowej Dz.U.2002 Nr.147 poz.1229.art.1,3 i 4. wraz z zmianami z dnia 27.II.2003 Dz.U.nr52 poz.452 oraz Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006r w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów przełożonych i służby interwencyjne (Dz. U. nr.80 poz.563).

Kopowanie i przedruk zabronione. Prawa autorskie zastrzeżone ©.

tdc®

Wyciąg z „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”

INSTRUKCJA PRZECIWPOŻAROWA

W celu niedopuszczenia do powstania pożaru oraz ograniczenia warunków jego rozprzestrzeniania zabraniam:

1. Używania otwartego ognia i palenia tytoniu poza miejscami wyznaczonymi.
2. Przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
  - a. urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 1000°C,
  - b. tablic rozdzielczych, linii kablowych o napięciu 1kV i wyższym, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji odgromowych.
3. Używania elektrycznych urządzeń grzejnych ustawionych bezpośrednio przy palnych materiałach wyposażeniowych.
4. Stosowania do osłon punktów oświetleniowych materiałów palnych.
5. Pozostawiania bez nadzoru włączonych elektrycznych urządzeń z wyjątkiem tych, których instrukcja eksploatacji na to zezwala.
6. Pozostawiania instalacji elektrycznych pod napięciem po zakończeniu pracy w pomieszczeniach magazynowych.
7. Eksploatacji uszkodzonych instalacji, urządzeń lub narzędzi, których stan techniczny może doprowadzić do powstania pożaru lub wybuchu.
8. Stosowania prowizorycznej instalacji elektrycznej.
9. Naprawiania bezpieczników.
10. Zastawiania lub ograniczania dostępu do:
  - a. podręcznego sprzętu gaśniczego i hydrantów,
  - b. przeciwpożarowych wyłączników prądu,
  - c. tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
  - d. urządzeń uruchamiających instalacje przeciwpożarowe,
  - e. wyjść ewakuacyjnych.
11. Ustawiania na klatkach jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację.
12. Składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej.
13. Zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie.
14. Zabezpieczania wyjść ewakuacyjnych zasłonami lub kotarami.
15. Wylączania z eksploatacji instalacji i urządzeń przeciwpożarowych.
16. Używania sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych do celów nie związanych z ich przeznaczeniem oraz samowolnej zmiany ich lokalizacji.

W trakcie pożaru należy zachować spokój i opanowanie oraz:

- zaalarmować okrzykiem osoby przebywające w pobliżu,
- powiadomić ochronę obiektu i **straż pożarną (tel. 998)**,
- podjąć próbę ugaszenia pożaru dostępnym sprzętem gaśniczym,
- wykonać polecenia określone w zakresie obowiązków lub w „Instrukcji...”,
- podporządkować się poleceniom kierującego akcją ratunkowo gaśniczą.

.....
podpis

ZASADY GASZENIA POŻARÓW PODRĘCZNYM SPRZĘTEM GAŚNICZYM

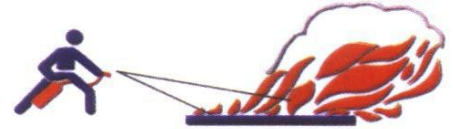
Gaszenie pożarów podręcznym sprzętem gaśniczym.

Źle

Ogień zaatakować zgodnie z kierunkiem wiatru.

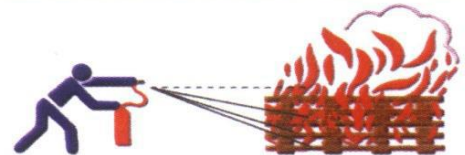
Dobrze

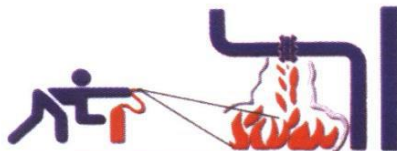
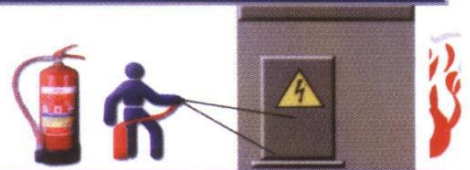
Pożar palącej powierzchni gasić od skrajnej jego części.

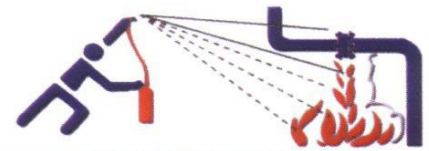
Ciała stałe gasić kierując strumień środka gaśniczego na płomień z dołu, a nie z góry.

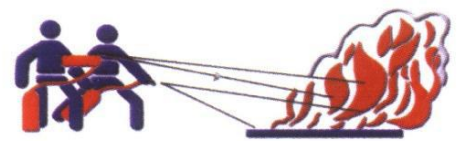
Gaśnicami wodnymi nie gasić urządzeń będącymi pod napięciem! Używać gaśnic do tego przeznaczonych.

Ciała ciekłe i gazy gasić z góry w dół.

Mając do dyspozycji większą ilość gaśnic uruchomić wszystkie jednocześnie, a nie każdą oddzielnie po jej użyciu.

Po ugaszeniu pożaru uważać na ponowne zapalenie. (nawrót ognia)

Po użyciu gaśnicy nie zawieszać, tylko ponownie napelnić lub wymienić na nową.

Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo

Poręba Średnia, dnia.....r.

1. Wykonawca prac niebezpiecznych pożarowo

.....

2. Strefa zagrożenia wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w budynku lub pomieszczeniu

.....

3. Rodzaj elementów budowlanych występujących w danym budynku, pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac pożarowo niebezpiecznych

.....

4. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku, pomieszczenia stanowiska, strefy urządzenia itp. w czasie wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych

.....

5. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczeń sąsiednich

.....

6. Ilość i rodzaj sprzętu pożarniczego do zabezpieczenia prac

.....

7. Środki alarmowania straży pożarnej oraz osób przebywających w budynku.

.....

8. Osoby odpowiedzialne za realizację przedsięwzięć określonych w pkt 4 i 5.

.....

9. Osoba odpowiedzialna za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo

..... tel. ....podpis .....

10. Osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie pomieszczeń sąsiednich

..... tel. ....podpis .....

..... tel. ....podpis .....

11. Osoby odpowiedzialne za wyłączenie instalacji spod napięcia, odcięcie gazu, dokonanie analiz stężenia par cieczości, gazów i płynów

..... tel. ....podpis .....

..... tel. ....podpis .....

12. Osoba odpowiedzialna za udzielenie instruktarzu z zakresu środków bezpieczeństwa

..... tel. ....podpis .....

13. Osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie kontroli rejonu prac:

po ich zakończeniu ..... tel. ....podpis .....

po 2 godz. .... tel. ....podpis .....

po 4 godz. .... tel. ....podpis .....

po 8 godz. .... tel. ....podpis .....

14. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym przeprowadzone będą w dniach:

data ..... od godz. .... podpis .....

Podpisy członków komisji:

1. ....

2. ....

3. ....

Załącznik nr 9

Zezwolenie na rozpoczęcie prac niebezpiecznych pożarowo

Poręba Średnia, dnia .....r.

1. Miejsce pracy .....
  2. Rodzaj pracy.....
  3. Czas pracy, dnia ..... od godz. .... do godz. ....
  4. Realizacja sposobów zabezpieczania budynku, pomieszczenia, stanowiska, strefy itd., określonych w protokole zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym Nr ..... z dnia .....
  5. Dodatkowe środki zabezpieczające .....
  6. Zezwalam na rozpoczęcie prac od dnia ..... do dnia..... godz. ....
..... tel. .... podpis .....
  7. Wydający zezwolenie jest uprawniony do wstrzymania prac niebezpiecznych pożarowo w przypadku stwierdzenia naruszenia zasad bezpieczeństwa pożarowego.
  8. Zobowiązuję się do przestrzegania postanowień zawartych w protokole Nr..... z dnia ..... oraz wymagań określonych w zezwoleniu.
..... tel. .... podpis .....
- Wstrzymuję wykonywanie prac niebezpiecznych pożarowo od dnia .....
godz. .... w obiekcie, pomieszczeniu itp.....
.....

wykonyjący prace

wstrzymujący prace

.....

.....

(podpis)

(podpis)

Plan praktycznego sprawdzenia organizacji
oraz warunków ewakuacji

Opracował:

.....

Poręba Średnia, ...

ZATWIERDZAM

.....

PLAN SPRAWDZIANU
Organizacji i warunków ewakuacji w dniu .....

1. Cele ćwiczenia:

- a. Sprawdzenie systemu alarmowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia.
- b. Sprawdzenie umiejętności postępowania osób funkcyjnych odpowiedzialnych za organizację działań ratowniczych i ewakuacyjnych w razie pożaru.
- c. Sprawdzenie funkcjonowania urządzeń przeciwpożarowych oraz możliwości odłączenia instalacji elektrycznej, gazowej, i innych mających wpływ na bezpieczeństwo budynku.
- d. Wyrobienie właściwych zachowań u ludzi przypadku zauważenia, usłyszenia komunikatu alarmowego.

Czas przewidziany na ćwiczenia – ..... minut.

2. Założenia ćwiczenia.

W punkcie tym należy określić:

- miejsce pożaru i kierunek jego rozprzestrzeniania,
- ilość osób znajdujących się w sąsiedztwie,
- zasięg pożaru,
- jakie urządzenia przeciwpożarowe i jaki sprzęt gaśniczy ma być wykorzystany do ćwiczeń i w jakich okolicznościach,
- kto i jak prowadzi ewakuację mienia lub zabezpieczenie maszyn lub materiałów,
- kto zauważył zdarzenie i kogo powiadomił (należy ustalić z Komendą Miejską PSP ewentualne uczestnictwo w ćwiczeniu Jednostek Ratowniczo – Gaśniczych PSP).

3. Zadania pozorantów.

W punkcie tym należy określić:

- czy i jakie środki pozoracji będą zastosowane,
- kto jest odpowiedzialny za przygotowanie i nadzór nad środkami pozoracji,
- niezbędny sprzęt gaśniczy do zabezpieczenia miejsca pozoracji,
- rodzaj łączności pozorantów z kierownikiem ćwiczenia,
- orientacyjny czas aktywowania środków pozoracji.

Na polecenie kierownika ćwiczenia pozoranci są zobowiązani do natychmiastowego przerwania pozoracji.

4. Czas i miejsce alarmu.

Czas i miejsce alarmu należy ustalić po wcześniejszej konsultacji z Komendą Powiatową PSP – jeśli planuje się udział jednostek ratowniczo – gaśniczych w tym ćwiczeniu.

W punkcie tym należy określić dokładny termin i miejsce powstania pozorowanego pożaru (zdarzenia).

5. Zadania osób nadzorujących.

Osoby nadzorujące są zobowiązane do obserwacji i oceny poszczególnych etapów ćwiczenia. Swoje uwagi i spostrzeżenia przekazują kierownikowi ćwiczenia i/lub całej grupie ćwiczącej.

6. Scenariusz przebiegu ćwiczenia.

W zależności od celów i założeń ćwiczenia należy opracować scenariusz ze szczegółowym opisem wszystkich czynności zgodnie z tabelą.

Godz.	Decyzje kierownika ćwiczenia	Rozwój sytuacji w rejonie pożaru	Podjęte przedsięwzięcia	Osoba odpowiedzialna	Uwagi
1	2	3	4	5	6

Oświadczenie

Oświadczam, że zapoznałem się z „Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego” opracowaną dla *ZESPOŁU PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W POREBIE ŚREDNIEJ* oraz zobowiązuję się do przestrzegania wynikających z niej obowiązków.

Lp.	Nazwisko i imię	Data	Podpis
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

Załącznik nr 12

Poręba Średnia, dnia ..... 20.... r

.....
/imię i nazwisko/

.....
/stanowisko/

Wzór oświadczenia o zapoznaniu z przepisami przeciwpożarowymi

Ja ....., niżej podpisany, oświadczam, że zostałem zapoznany z przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, sposobami zapobiegania pożarom oraz zasadami użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

Podpis szkolącego

Podpis przeszkolonego

.....

.....